

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
кафедра германської філології та перекладу

**ЕВФІМІЗМИ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ
(НА МАТЕРІАЛІ ПІБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ ВІЙСЬКОВОЇ
ТЕМАТИКИ)**

Кваліфікаційна робота
освітнього рівня «бакалавр»
студентки 4-го курсу
освітньої програми
*«Німецька філологія та переклад,
англійська мова»*,
спеціальність – 035.043 «Германські мови та
літератури (переклад включно), перша –
німецька»

Ілони Олександрівни ЗАБАРКО

Науковий керівник:

канд. пед. н., асистент кафедри германської
філології та перекладу Тетяна ШОВКОВА

«Допущено до захисту»

Протокол засідання

кафедри германської філології та перекладу

протокол № 12 від «12» червня 2025 року

завідувач кафедри Сол

к.філол.н., доц. Олександр СТАСЮК

КИЇВ

2025

Анотація

ЕВФІМІЗМИ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

(НА МАТЕРІАЛІ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕМАТИКИ)

Обрана тема набуває особливої актуальності в умовах сучасної інформаційної війни, оскільки присвячена дослідженню евфемізмів як стратегічного мовного інструменту в німецькомовних публіцистичних текстах військової тематики. Від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну тема війни посіла центральне місце у світовому медіадискурсі, що сприяло активному використанню евфемістичних конструкцій у журналістиці, зокрема в німецькому виданні *Der Spiegel*.

Об'єктом дослідження є евфемізм як мовне явище.

Предметом дослідження виступає евфемістична лексика в німецькомовних публіцистичних текстах військово-політичного характеру.

Мета роботи — вивчити та охарактеризувати найбільш уживані евфемізми, зафіксовані у німецькомовних публіцистичних текстах із політичним контекстом на прикладі видання *Der Spiegel*.

Для досягнення цієї мети було поставлено такі **завдання**: визначити поняття, функції та класифікації евфемізмів у сучасній лінгвістиці; проаналізувати способи творення евфемізмів у німецькій мові; виокремити основні функції евфемізмів у публіцистичних текстах; виявити та класифікувати евфемізми, уживані в публікаціях журналу *Der Spiegel* 2025 року; проаналізувати їх функціональне навантаження у контексті висвітлення воєнних подій.

У ході дослідження було вивчені поняття, функції та класифікації евфемізмів у сучасній лінгвістиці; проаналізовані способи творення евфемізмів у німецькій мові; виокремлені основні функції евфемізмів у публіцистичних текстах; виявлені та класифіковані евфемізми, уживані в публікаціях журналу *Der Spiegel* 2025 року; проаналізоване їх функціональне навантаження у контексті висвітлення воєнних подій.

Для реалізації поставленої мети застосовувалися методи критичного аналізу, прагматичної інтерпретації, кількісного аналізу, дефініційного аналізу, а також функціонально-семантичного та соціолінгвістичного підходів.

У результаті дослідження було встановлено, що евфемізми в німецькомовній публіцистиці активно використовуються для нейтралізації негативних емоцій, пом'якшення соціально чутливих тем та формування певного ідеологічного нарративу. Було проаналізовано 88 евфемістичних одиниць, які згруповано за семантичними ознаками та прагматичними функціями відповідно до моделі Кейт Беррідж.

Ключові слова: евфемізм, публіцистичний текст, німецька мова, війна, бойові дії, функції евфемізмів.

Abstract

EUPHEMISMS IN MODERN GERMAN (BASED ON PUBLICISTIC TEXTS ON MILITARY TOPICS)

The topic of this research has gained particular relevance in the context of today's information warfare, as it explores euphemisms as a strategic linguistic tool used in German-language publicistic texts related to military discourse. Since Russia's full-scale invasion of Ukraine, the theme of war has taken center stage in global media, which has led to the increased use of euphemistic expressions in journalism, especially in the German publication *Der Spiegel*.

The **object** of this study is the euphemism as a linguistic phenomenon.

The **subject** of the study is the use of euphemistic vocabulary in German-language publicistic texts of military and political content.

The **aim** of this thesis is to examine and characterize the most commonly used euphemisms found in German-language journalistic texts with a political context, using the publication *Der Spiegel* as a case study.

To achieve this aim, the following **objectives** were set: to define the concept, functions, and classifications of euphemisms in modern linguistics; to examine the mechanisms of euphemism formation in the German language; to identify the main functions of euphemisms in publicistic texts; to detect and categorize euphemisms found in *Der Spiegel* publications from 2025; to analyze their functional role within the context of war coverage.

The research employs methods of critical analysis, pragmatic interpretation, quantitative analysis, definitional analysis, and both functional-semantic and sociolinguistic approaches.

As a result of the study, it was found that euphemisms in German-language publicistic texts are frequently used to neutralize negative emotions, soften socially sensitive topics, and construct specific ideological narratives. A total of 88 euphemistic units were identified and classified according to their semantic

characteristics and pragmatic functions, following the model developed by Kate Burridge.

Keywords: euphemism, publicistic text, German language, war, military actions, functions of euphemisms.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВФІМІЗМІВ В ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ	10
1.1 Характеристика поняття «евфемізм»	10
1.2 Походження евфемізмів	15
1.3 Класифікації евфемізмів	20
1.4 Функції евфемізмів	21
1.5 Прийом евфемізації у публіцистичних текстах	24
Висновки до розділу 1	27
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВЖИВАННЯ ЕВФІМІЗМІВ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ	28
2.1 Методологія дослідження	28
2.2 Кількісний аналіз вживання евфемізмів за смисловими групами	30
2.3 Типологія виявлених евфемізмів в публіцистичних текстах військової тематики за прагматичною метою та функціональним навантаженням у контексті.	34
2.4 Класифікація евфемізмів за формальними ознаками	37
2.5 Контекстуально-прагматичний аналіз окремих евфемізмів у публіцистичних текстах	38
Висновки до розділу 2	48
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	50
ZUSAMMENFASSUNG	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	59
ДОДАТКИ	62

ВСТУП

У сучасному світі, де щоденні інформаційні потоки відображають глобальні політичні, економічні та соціальні трансформації, особливого значення набуває мова публіцистики. Саме через неї відбувається інтерпретація та осмислення подій, що нерідко є складними, конфліктними або травматичними для суспільства. В умовах воєн, політичної напруги й дипломатичних зіткнень журналісти дедалі частіше використовують евфемізми — мовні засоби, що пом'якшують або маскують тривожну інформацію.

Найбільше евфемізмів фіксується саме в текстах політичної тематики, де мова стає інструментом не лише інформування, але й впливу на масову свідомість. Евфемізми допомагають створити видимість нейтральності або контролю, знижуючи напруження, уникаючи різких формулювань і послаблюючи негативне емоційне забарвлення. У такий спосіб вони часто відіграють ключову роль у формуванні публічного сприйняття подій.

Мотив полягає в усвідомленні того, що в умовах глобальної нестабільності та загострення соціально-політичних конфліктів мова перестає бути нейтральним засобом передачі інформації. Вона набуває стратегічної ваги як інструмент впливу на громадську думку, що здатний змінювати емоційне сприйняття складних або травматичних подій. Евфемізми як мовне явище відіграють у цьому процесі ключову роль: вони дозволяють пом'якшити зміст, згладити конфліктність і сформувати прийнятну картину реальності, що особливо помітно в медіатекстах, присвячених темі війни.

Дослідженням евфемізмів займалися українські лінгвісти О. О. Тараненко, Л. Порохницька, Ф. Бацевич, а також зарубіжні науковці Кейт Аллан, Кейт Б'юрджесс, Джордж Орвелл, Вільям Фаулер, Б. Уоррен та інші. Проте існує потреба глибшого розуміння того, як саме мова сучасної німецькомовної журналістики впливає на відображення політичних і воєнних процесів, зокрема крізь призму лексичного пом'якшення. З метою дослідження було обрано авторитетне німецьке видання *Der Spiegel*, яке є одним із найвпливовіших у медіапросторі Німеччини. Журнал регулярно висвітлює

міжнародні конфлікти, дипломатичні події та суспільно значущі теми, активно вдаючись до мовних стратегій — зокрема евфемізації. Що й зумовлює

актуальність дослідження

В ході дослідження було використано наступні **методи**:

- 1) кількісний аналіз — дозволяє підрахувати загальну кількість виявлених евфемізмів у корпусі текстів;
- 2) аналіз за підтекстом — передбачає групування евфемізмів за схожістю прихованого значення або прагматичного наміру;
- 3) функціональний аналіз — базується на класифікації функцій евфемізмів (за моделлю Кейт Беррідж) і допомагає визначити їх комунікативне призначення;
- 4) аналіз за формальними ознаками — включає розподіл евфемізмів за морфологічними, лексико-семантичними, фонетичними характеристиками, а також способом словотворення (у т. ч. іншомовні запозичення).

У межах дослідження було проаналізовано публікації *Der Spiegel*, опубліковані у 2025 році.

Об'єкт дослідження — евфемізми як мовне явище.

Предмет дослідження — евфемістична лексика у публіцистичних текстах воєнної тематики, опублікованих у журналі *Der Spiegel* у 2025 році.

Мета роботи — вивчити та охарактеризувати найбільш уживані евфемізми, зафіксовані у німецькомовних публіцистичних текстах із політичним контекстом на прикладі видання *Der Spiegel*.

Завдання дослідження:

- 1) розглянути розуміння поняття та природи евфемізмів у сучасній лінгвістичній науці;
- 2) проаналізувати способи творення евфемізмів у німецькій мові;
- 3) виокремити основні функції евфемізмів у публіцистичних текстах;
- 4) здійснити аналіз публікацій *Der Spiegel* 2025 року з метою ідентифікації евфемістичних одиниць;
- 5) класифікувати знайдені евфемізми за семантикою, функцією та прагматичною метою.

Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів (теоретичного та практичного), висновків до кожного з розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 72 сторінки. У першому розділі охарактеризовано природу евфемізмів, їхнє походження, функції, способи творення та класифікації. У другому — проведено аналіз 20 публіцистичних текстів, відібраних із журналу *Der Spiegel*, виявлено 88 евфемістичних одиниць, які систематизовано за семантичними групами, функціональними характеристиками та прагматичними цілями. У загальних висновках підбито підсумки теоретичної й практичної частин, сформульовано ключові результати дослідження. Список використаної літератури налічує 43 джерела.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВФІМІЗМІВ В ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ

1.1 Характеристика поняття «евфемізм»

Слово евфемізм вперше з'явилося англійською мовою в «Глосографії» Томаса Блаунта 1656 року, де воно було визначене як «a good or favourable interpretation of a bad word» [27, с. 98].

За визначенням академічного тлумачного словника української мови, евфемізмом є слово чи вираз, яким замінюють у мові грубе, непристойне, з неприємним емоціональним забарвленням слово [1].

Словник англійської мови cambridge dictionary, визначає евфемізм так: слово або фраза, яка використовується, щоб уникнути неприємного або образливого слова [29].

У свою чергу словник термінів міжкультурної комунікації визначає евфемізм так: слово або вираз, які вживаються з метою уникнення слів (виразів) з грубим, непристойним змістом або стилістичним (конотативним) забарвленням, не прийнятним у певній культурі [20].

«Merriam-Webster Dictionary» пише, що евфемізм це – заміна приємного або необразливого виразу тим, який може образити або натякнути на щось неприємне [35].

Водночас дефініцію слова евфемізм «Oxford English Dictionary» подає так - м'яке або непряме слово чи вираз, що замінює те, що вважається надто різким або прямолінійним, коли йдеться про щось неприємне або бентежне [37].

О. О. Тараненко дає таке визначення евфемізму: «Евфемізм – слово або вислів, троп, що вживається для непрямого, прихованого, зокрема пом'якшеного, ввічливого, позначення певних предметів, явищ, дій замість

прямої їх назви (вже наявної при перейменуванні або логічно найбільш умотивованої при первинному найменуванні)» [23, с. 168–169].

Евфемізми вживаються замість небажаних виразів з метою уникнення можливої «втрати обличчя», тобто евфемістичні найменування є альтернативами до таких висловлювань, які мовець радше б не використовував під час виконання конкретного комунікативного наміру відповідно до конкретної комунікативної події [25].

Ми створюємо їх, коли стикаємося з складною проблемою, як говорити в різних контекстах про речі, про які з тих чи інших причин ми б хотіли не говорити безстримно в переважаючому контексті [31].

Причинами виникнення евфемізмів вважаються табу та заборони. Емоційною основою табу виступає відчуття страху перед міфічними істотами, персоніфікованими явищами природи тощо, тоді як в основі слів-табу сучасного походження лежать поняття і міркування морального характеру. Мовне табу обумовлене соціальними чинниками, а тому відображає специфіку культурного та соціального розвитку суспільства [18, с. 1].

У дорослому віці 0,5% слів, які ми вимовляємо, і 1% слів, які ми пишемо в Твіттері, є табуйованими словами. Ми використовуємо табуйовані слова, незважаючи на те, що вони є соціально неприйнятними, забороненими та (у деяких країнах) навіть караються законом. Ми робимо це тому, що табуйована мова є надзвичайно потужним лінгвістичним інструментом, який виконує безпрецедентно широкий спектр психологічних та соціальних функцій, як жодна інша категорія слів [40].

До них належать — інтимні органи, тілесні функції, секс, гнів, нечесність, пияцтво, божевілля, хвороба, смерть, небезпечні тварини, страх, Бог тощо [31]. Багато сучасних евфемізмів завдячують своїм існуванням появою нових соціально-політичних доктрин, і перш за все — доктрині політичної коректності, що полягає в заміні образливої та потенційно образливої лексики,

пов'язаної з расовою, релігійною, культурною чи сексуальною дискримінацією [18, с. 1].

Слід зазначити, що важливою лінгвістичною передумовою для виникнення евфемізмів є явище мовного табу. Сам термін «табу» походить з полінезійських мов, де він позначав заборону — як правило, релігійного або соціального характеру. У первісних культурах це поняття охоплювало обмеження щодо вимовляння слів, вживання певних об'єктів або виконання дій, що вважалися «забороненими» через страх перед надприродними покараннями [38, с. 1].

У сучасній гуманітарній думці табу визначають як мовну заборону, яка формується під впливом релігійних, культурних, соціальних, політичних або етичних чинників. Зокрема, О. О. Тараненко розглядає табу як обмеження на вживання слів, яке має містично-забобонну або соціально-цензурну природу, при цьому історично першою формою була віра в «магію слова» як джерело небезпеки [8].

За словником української мови «Горих» табу — це релігійна заборона, характерна для первісних та традиційних культур, де вважалося, що порушення заборони спричиняє хворобу, лихо або навіть смерть [13]. У цьому контексті система табу виконувала функцію регулятора поведінки, подекуди замінюючи правову систему. Схоже тлумачення подає словник «Credo», який акцентує на тому, що заборони поширювались не лише на дії, а й на слова, їжу та ритуальні об'єкти, а порушення сприймалося як виклик надприродним силам [30].

Лише нещодавно мова табу та пов'язані з нею явища, такі як лайка, образи, евфемізми, дисфемізм тощо, стали предметом систематичних досліджень та ґрунтовних переосмислень [41].

Таким чином, поняття табу безпосередньо пов'язане з механізмом виникнення евфемізмів — мовці уникають прямого називання заборонених або

чутливих тем, замінюючи їх нейтральнішими або стилістично згладженими формулюваннями.

Оскільки евфемізми широко використовуються у мовленні, то з часом вони втрачають свою функцію «прикрашення» істинної суті висловлення і тому потребують чергового евфемізму, який надасть нове значення для завуалювання та прикриття висловлювання [7, с. 182–184].

Попри те, що в наведених визначеннях не вказані чіткі ознаки, за якими можна було б однозначно ідентифікувати евфемізми, у них досить виразно відображене коло тих лінгвістичних та екстралінгвістичних явищ, з якими евфемія перебуває в тісному взаємозв'язку:

- 1) взаємозв'язок евфемії з мовними табу;
- 2) здатність евфемізму виконувати функцію стилістичної фігури;
- 3) проблема взаємозв'язку мовного знака та його значення; – взаємозв'язок явища евфемії з інтенціями мовців [22, с. 49].

Існує ще одна класифікація яка виділяє лінгвістичні евфемізми, які закріпилися в мові, але їх потенціал не зовсім зрозумілий для носіїв мови сучасної мови. Холдер виділяє історичні евфемізми та дисфемізми [33, с.56-58]. Дисфемізм — троп, протилежний евфемізму; це використання більш вульгарного слова чи виразу замість емоційно-стилістично нейтрального.

У художній літературі та публіцистиці дисфемізм виражає негативне, критичне або зневажливе ставлення до певного факту, явища чи особи. У повсякденному житті дисфемізми в основному служать для зробити висловлювання неприємним для реципієнта, підсилити його негативні сторони.

Л. О. Ставицька, вважає дисфемізми надзвичайно важливим складником обцененого лексикону. Вона говорить про вживання терміну в двох значеннях:

- 1) навмисне викривлення слова для надання йому грубого, інвективного значення і 2) слово, протилежне евфемізму, таке, що вульгаризує властивості

денотату. У широкому розумінні йдеться про субстантивну заміну літературного слова обсценним [6, с. 184].

Дисфемізми охоплюють набір соціокультурних і психолінгвістичних факторів, які додають нові реалії чи неологізми до мовлення [36, с. 44–47].

Як і евфемізми, дисфемізми швидко зношуються через своє широке використання, оскільки з часом вони втрачають своє негативне значення та починають сприйматися як прийнятний нейтральний вираз.

До питання способів творення евфемізмів зверталися в мовознавчій літературі, але поки що не існує універсальної класифікації способів творення евфемізмів.

Як уже зазначалося, поява явища евфемізації пов'язана з існуванням давніх табу, які з часом зазнали певних змін, але все ще зберігаються в сучасному суспільстві у формі заборон і обмежень на певні мовленнєві та поведінкові прояви.

Евфемізми, що є наслідком процесу евфемізації, являють собою непрямі найменування об'єктів і явищ, для яких існують прямі назви, але їх вживання з тих чи інших причин вважається небажаним, непристойним або забобонним у конкретному суспільстві.

Основними семантичними процесами, внаслідок яких утворюються евфемістичні субститути, виявилися фразеологізація, генералізація, метафоризація, іронія (реверсія) та метонімізація. Менш поширеними семантичними способами творення евфемізмів є елевація, літота (применшення), антономазія та гіпербола (перебільшення) [4, с. 212].

Але що ж саме називають евфемізмом? Чи це лише окреме слово, чи, можливо, цілий мовний зворот? Сучасна лінгвістика трактує евфемізм широко — як лексичну одиницю або словосполучення, що заміщує інше, стилістично неприйнятне або потенційно образливе формулювання. Так, дослідниця Л.

Порохницька визначає евфемізм як слово або словосполучення, що використовується на місці мовної одиниці, яка з моральних, етичних, естетичних чи релігійних причин вважається недоречною у певному контексті [14, с. 96].

Подібного погляду дотримується й український мовознавець Ф. Бацевич, який зазначає, що евфемізми — це нейтральні за емоційним забарвленням слова чи словосполучення, що вживаються замість синонімічних їм одиниць із грубим, нетактовним або соціально неприйнятним відтінком [2, с. 324]. Такий підхід дозволяє розглядати евфемізми не лише як засіб уникнення незручних тем, але й як ключовий механізм культурно зумовленої комунікації.

1.2 Походження евфемізмів

1.2.1 Етнолінгвістичний підхід

Однією з найпоширеніших версій є думка, що евфемізми виникли внаслідок давніх табу, які існували у первісних суспільствах. Ця ідея підтримується такими дослідниками, як Отто Єсперсен і Едвард Сепір, які вважали, що певні слова чи висловлювання спочатку заборонялися через страх перед надприродними силами або ритуальними обмеженнями.

Дослідники запропонували кілька концепцій пояснення генези, змісту і функціонування табу: 1) магичну (розглядає заборони як негативну форму практичної магії (Д. Фрезер)); 2) релігійну (пояснює табу як «священні закони» та заборони, пов'язані з віруваннями в надприродні істоти (Е. Тайлор)); 3) психологічну (трактує табу в психоаналітичному плані як вираження амбівалентного стану та відношень; підкреслює роль табу як форми первісної моралі та одного з «пускових механізмів цивілізації» (З. Фройд)); 4) антропологічну (пояснює табу як форму соціального контролю (Б. Малиновський)) та інші [24, с. 116-120].

Наприклад, у багатьох мовах існували евфемістичні заміни для назв божеств, злих духів або природних катаклізмів. Замість того щоб безпосередньо

називати диявола, вживали такі заміни, як *der Böse* («Злий») у німецькій мові. Аналогічно, слово *Bär* («ведмідь») у германських мовах походить від евфемізму, оскільки справжнє ім'я тварини вважалося небезпечним для вимови. Таким чином, евфемізми первісно служили захистом від небезпеки, яку могли спричинити вимовлені слова, і були тісно пов'язані з віруваннями та забобонами.

1.2.2 Соціолінгвістичний підхід

Інший підхід, який підтримували Робін. Лакофф і Джефрі Ліч, пов'язує появу евфемізмів із соціальними нормами, ввічливістю та культурними змінами. Дослідники стверджують, що евфемізація є невід'ємною частиною мовного етикету, оскільки дозволяє уникати непристойних, грубих або неполіткоректних висловлювань.

За цією теорією, евфемізми виникають із прагнення дотримуватися принципів мовної ввічливості. Наприклад, замість слова *tot* («мертвий») у німецькій мові часто використовують вирази *von uns gehen* («піти від нас») або *entschlafen* («заснути назавжди»), щоб уникнути надто різкого або травматичного нагадування про смерть.

1.2.3 Політичний і маніпулятивний підхід

Інші дослідники, зокрема Джордж Орвелл і В. Фаулер розглядали евфемізми як інструмент маніпуляції, особливо в політичних текстах. Орвелл у своїй книзі «1984» підкреслював, що зміна мови може використовуватися як засіб контролю свідомості. Політичні евфемізми, такі як *Säuberungsaktion* (дослівно «очисна операція», що використовувалося нацистами для позначення репресій), є прикладом того, як влада може пом'якшувати або приховувати реальність за допомогою завуальованої лексики.

У сучасній німецькій мові політичні евфемізми широко застосовуються для заміни слів із негативною конотацією. Наприклад:

(*Restrukturierungsmaßnahmen* («заходи з реструктуризації») замість *Massenentlassung* («масові звільнення»), *Beitragsanpassung* («коригування внесків») замість *Preiserhöhung* («підвищення цін»))

Особливістю евфемізмів є те, що їх утворення ґрунтується на принципі вторинної номінації. Цей принцип розуміється як свідоме алегоричне позначення об'єкта або цілеспрямоване використання такої назви, яка вказує на предмет номінації не прямо, а опосередковано, описуючи його завуальовано.

Евфемізми виступають засобом вторинної номінації з відносно позитивною конотацією, що значно полегшує процес передачі неприємної інформації. Вони використовуються для заміни соціально, психологічно або політично неприйнятних прямих номінацій [39, с. 59].

Щоб слово стало евфемізмом, воно має викликати у свідомості адресата асоціації з предметом або явищем, яке сприймається більш позитивно, ніж його безпосереднє позначення.

1.2.4 Основні способи творення евфемізмів у німецькій мові

На думку багатьох соціолінгвістів, одна з найбільш детальних класифікацій належить Б. Уоррену, яка пов'язує процес евфемізації з двома видами змін: формальне та семантичне. Формальна зміна поділяється на три великі групи: [42, с.110]

1) за допомогою словотвірних засобів; 2) за допомогою фонетичних змін; 3) за допомогою запозичень.

Словотвірні засоби, своєю чергою, поділяються на: 1) складання слів; 2) афіксальне словотворення; 3) звуконаслідування; 4) ініціальну аббревіацію; 5) безафіксальне словотворення (конверсію).

1. До словотвірних засобів відносять:

1.1. Складання слів (*Komposition*): злиття або поєднання слів через дефіс: (*Donnerbalken* («громовий брус»), *Honigtopf* («медовий горщик»).

1.2. Афіксальне словотворення (Derivation) – створення нових слів за допомогою префіксів і суфіксів, зокрема утворення димінутивів: (*Häuschen* («будиночок»), *Örtchen* («місце»)).

1.3. Звуконаслідування (Onomatopoesie) – використання аудіальних метафор для позначення певних дій або процесів: (*Plätschern* («дзюркотіти»), *Tröpfeln* («капати»)).

1.4. Ініціальна абревіація (Akronyme) – утворення евфемізмів через скорочення багатослівних термінів: (*HIV* замість *Humanes Immunschwäche-Virus* («вірус імунодефіциту людини»)).

1.5. Безафіксальне словотворення (Kontamination) – утворення евфемізмів шляхом злиття двох слів в одне: (*Schwangerschaftsabbruch* («переривання вагітності») замість *Abtreibung* («аборт»)).

2. До фонетичних способів відносять:

2.1. Фонетична заміна (Phonetischer Ersatz) – спотворення форми слова шляхом заміни окремих фонем, що пом'якшує звучання.

2.2. Римування (Reim-Slang) – заміна грубого слова на інше, що звучить схоже, але є менш образливим.

2.3. Вимовляння слова навпаки (Rückwärtssprache) – навмисне переставлення літер або складів для завуальованого вираження: (*Tropf* (переставлення складів у *Fotze*, грубого слова для позначення жіночого статевого органу).

2.4. Абревіація (Abkürzung) – скорочення слова, яке робить його звучання менш грубим або не таким різким: (*F-Wort* (аналог англійського *F-word*) замість *Ficken* («займатися сексом»), *K-Wort* для евфемістичного позначення слова *Kanake* (образливий термін щодо іммігрантів)).

2.5. Опущення (Tilgung oder Ellipse) – часткове або повне усунення слова для пом'якшення вислову: (*Hast du es getan?* («Ти це зробив?») замість *Hast du*

Sex gehabt? («Чи був у тебе секс?»), *Sch...* як графічне скорочення *Scheiße* у друкованих або офіційних текстах).

3. Іншомовні запозичення- переймання слів з однієї мови в іншу.

Згідно з визначенням Бусмана, запозичення означає як процес, так і результат цього процесу, а саме: «переймання мовного виразу або мовної структури з іноземної мови в рідну мову, здебільшого в тих випадках, коли у власній мові немає позначення для новостворених предметів або понять» [28, с.164].

Іншомовні слова часто сприймаються як менш емоційно забарвлені або навіть більш нейтральні порівняно з їх німецькими відповідниками. Це явище особливо помітне в медичній, правовій та соціальній сферах: (*Chauffeur* – вишуканіша альтернатива *Fahrer* (водій), *Jobcenter* – замість більш негативного *Arbeitsamt* (біржа праці), *Korpus* (від *corpus* – «тіло») – використовується як нейтральний термін у судово-медичних контекстах замість слова *Leiche* (труп).

В. Великородна виокремлює кілька основних шляхів формування нових евфемізмів у мові. До них належать семантичні механізми, зокрема фразеологізація, узагальнення значення, метафоризація, використання іронії, власних назв (пропріалізація), метонімічні переноси, антономазія, зменшення експресивності (літота), підвищення оцінки (елевація) та гіперболізація. Словотвірні процеси охоплюють утворення нових слів шляхом складання, аббревіації, заміни морфем, звуконаслідування, словозлиття тощо. Також виокремлюють фонетичні засоби, серед яких – заміна звуків, створення римованих утворень, пропущення графічних елементів, редуплікація та реверсивне словотворення. Крім того, важливу роль відіграють запозичення з інших мов, а також комбіновані способи, які поєднують кілька з перелічених механізмів [5, с. 134 - 145].

1.3 Класифікації евфемізмів

Класифікації евфемізмів будуються на врахуванні їхніх соціальних аспектів, оскільки класифікація суто за формальними мовними критеріями не дає бажаного результату в спробі осягнути сутність явища евфемізації. Це доводить їхню соціальну природу.

Вчені Кейт Аллан і Кейт Бьюрджесс класифікують евфемізми за семи категоріями: вираження поваги до почуттів, надання престижу, демонстрація чутливості до соціальних норм, захист від ворожості, приховування негативного, перенесення відповідальності та створення гумору [43, с. 14-22].

Залежно від походження та комунікативно-прагматичної інтенції евфемізми (за А. Іскосом, А. Ленковою) можна поділити на чотири групи: релігійні, соціально-моральні, соціально-естетичні та політичні.

Багато авторів, які досліджували явище евфемії, виводили класифікації цього поняття. Вивченням цього явища знавці займалися здавніх-давен. Один з типів класифікації - соціальна, де критерієм відбору слугує належність слова до певного соціального колективу:

- 1) евфемізми національної літературної мови загального вжитку: *betrunken - ein bisschen zu viel haben* (п'яний - трошки перебрав), *sterben - für immer einschlafen* (померти - заснути навічно);
- 2) класові та професійні евфемізми: *Gefängnis - Justizvollzugsanstalt* (в'язниця - виправний заклад);
- 3) сімейно-побутові евфемізми: *Schwanger sein - guter Hoffnung sein* (бути вагітною - перебувати в добрій надії); *Alt werden - an Lebenserfahrung gewinnen* (старіти - набувати життєвого досвіду).

Також виділяють лінгвістичні класифікації:

1. За структурою.
2. За стилістичною належністю:

1) високого стилю з позитивною оцінювальною конотацією, емоційні та експресивні: Tot sein - in die ewige Ruhe eingehen (померти - відійти вічний спокій);

2) нейтрального стилю з нейтральним або позитивним оцінювальним конотатом, неемоційні, неекспресивні: ein freudiges Ereignis ein Kindgebaren (щаслива подія - народження дитини);

3) зниженого стилю з іронічним оцінювальним компонентом, експресивні: pleite sein - finanziell herausgefordert sein (бути банкрутом - мати фінансові труднощі).

Крім цього, існують класифікації за способом словотворення:

1. Лексико-семантичні способи.

2. Морфологічні способи [17, с. 14–15].

Узбеський мовознавець Ісматуллаєв розбив свою класифікацію була розбита на п'ять основних категорій:

1) евфемізми, пов'язані з табу;

2) евфемізми, пов'язані із забобонами;

3) евфемізми, які вживаються замість грубих, образливих слів і фраз;

4) жаргонні евфемізми, що використовуються для прикраси мови та в релігійних цілях;

5) стилістичні евфемізми [26, с. 67].

1.4 Функції евфемізмів

Основна функція евфемізмів — охоплення табуйованих лексем замінити – елементи мовної системи, використання яких у певній суспільстві є небажаним або обмеженим. [34, с. 4].

Вчені виділяють декілька функцій евфемізмів:

- 1) інтенціональна;
- 2) соціально-регулятивна;
- 3) контактоустановлююча функція;
- 4) емоційна;
- 5) експресивна [34, с. 126].

Явище евфемізації вивчається з різних точок зору в межах різних лінгвістичних підходів і напрямів, зокрема функціонально-семантичного, стилістичного, прагматичного, дискурсивного, гендерного тощо [9, с. 70].

Серед функцій евфемізму О. Тараненко виділяє такі:

1. Магічно-забобонна – зумовлена вірою у те, що мова має магічну силу і через заміну «імені» можна впливати як на позначуваний цим «іменем» предмет, так і на власну долю.
2. Криптологічно-маскувальна – пом'якшення значення негативних або небажаних явищ.
3. Політично-ідеологічна – обумовлена суспільно-політичними змінами.
4. Пом'якшувально-меліоративна – заміна понять з міркувань ввічливості, норм етикету, через прагнення змінити стилістичне забарвлення того чи іншого предмета/явища.
5. Жартівливо-іронічна – використання евфемізму заради створення каламбуру або прихованого висміювання об'єкта [23, с. 168–169].

Останнім часом лінгвісти почали приділяти увагу саме комунікативно-прагматичним стратегіям і тактикам, які реалізуються за допомогою мовних засобів. На нашу думку, появу та вживання евфемізмів у мові можна пояснити в межах наступних прагматичних чинників (принципів):

- 1) принцип ввічливості (евфемізми, які пом'якшують різні види дискримінації);
- 2) принцип мітігації (евфемізми та евфемістичні перифрази, які створюють картину відносного благополуччя);
- 3) принцип табування (при евфемістичній заміні прямих найменувань хвороб, смерті та релігійних понять);
- 4) регулятивно-маніпулятивний принцип (вживання евфемізмів для впливу на адресанта);
- 5) принцип секретності (вживання евфемістичних новотворів з метою кодування та засекречування певної інформації. Найчастіше реалізується за допомогою військово-політичних евфемізмів);
- 6) принцип підвищення престижу (стосується позначень назв професій);
- 7) принцип мовної гри (вживається для реалізації ігрової функції висловлювання) [21, с. 1-3].

Одним із підходів до класифікації евфемізмів є модель, запропонована Кейт Беррідж. Вона виокремлює кілька типів евфемізмів залежно від їхньої функції в мовленні. Ця класифікація дозволяє зрозуміти, як і з якою метою люди використовують евфемізми у різних комунікативних ситуаціях. Зокрема, Беррідж розрізняє такі категорії:

1. Захисний евфемізм – щоб знівелювати негативне значення і уникнути образи.
2. Секретний евфемізм – щоб містифікувати й зображувати інформацію у фальшивому світлі, спотворювати.
3. Евфемізм, що надихає, – щоб підносити і підвищувати.
4. Провокаційний евфемізм – щоб викривати і спонукати.

5. Об'єднувальний евфемізм – щоб проявити солідарність і допомогти ідентифікувати групу. Такі евфемізми пов'язані з соціальними діалектами, як, зокрема, сленг і жаргон; виступають як засіб ідентифікації себе в групі або об'єднанні групи.

6. Ігровий евфемізм – щоб веселитися й розважатися [3, с. 97-110].

1.5 Прийом евфемізації у публіцистичних текстах

На нашу думку, для розуміння евфемізації в німецькомовних публіцистичних текстах і їх загальної характеристики необхідно спочатку визначити сутність поняття «публіцистичний текст».

Публіцистичні тексти репрезентують певний функціонально-стильовий клас текстів, у межах його саме газетно-журнальний стиль створюється з метою повідомлення, популяризації інформації, що визначає внутрішню організацію його лінгвістичних властивостей [11, с. 207].

Серед публіцистичних жанрів виділяють виступи на зборах політичного характеру, передова стаття, теоретично-публіцистична стаття, ідеологічна консультація, репортаж, фейлетон, памфлет, есе, морально-етична стаття, нарис (хоча жанр нарису не є однорідним; нарис відносять і до публіцистики, і до художньої літератури; виділяють також наукові нариси), спортивний огляд тощо [12, с.114].

Однією із важливих особливостей публіцистичного стилю є поєднання у його межах двох функцій мови: функції повідомлення (інформативної) і функції впливу(впливової або експресивної). Взаємодія цих функцій і складає мовну специфіку публіцистичного стилю. Інформативна функція призводить до формування нейтрального шару словника, мовленнєвих стандартів, лексики, яка необхідна для словесного оформлення повідомлення. Функція впливу обумовлює наявність і формування оцінної лексики – перш за все концептуальної, тобто ідеологічної, суспільно-політичної. Це найбільш важливий розряд публіцистичного стилю, ключові слова якого характеризують

соціально-політичну спрямованість газетно-публіцистичного тексту [10, с.180-182].

За І. Сковронською, евфемізація нерозривно пов'язана з номінацією, оскільки визначає зони табу в мовленні. Дослідниця виділяє її ключові ознаки, серед яких «пом'якшення, вуалізація, прикриття, приховування, натяк», а також соціолінгвістичний аспект, що зумовлює використання евфемізмів у певних дискурсах та ситуаціях [19, с. 4].

За А. Погорілою застосування евфемізмів у публіцистичних текстах сприяє зменшенню використання образливої лексики та слів, що формують негативні стереотипи в суспільній свідомості. Процес евфемізації охоплює всі сфери людської діяльності. Слово не лише є основним інструментом медійних текстах, а й виступає механізмом творення евфемізмів, які часто мають подвійне значення. Завдяки їм відбувається ефективна комунікація між автором і реципієнтом.

Оскільки медійні повідомлення орієнтовані на широку аудиторію, використання евфемізмів як засобу маніпулятивно-інформаційного впливу вважається виправданим. Вони можуть приховувати певну інформацію, надавати тексту експресивності та створювати ефект асоціативності, що сприяє сприйняттю змісту без усвідомлення його потенційно негативних конотацій [16, с. 100-103].

У публіцистичному стилі прагматичній функції евфемізмів не спрямовані на приховування правди від читача (хоча це можливо з фальсифікацією фактів), але на навпаки, щоб пом'якшити форму викладу інформації, але таким чином, щоб читач розуміє, про що йдеться. Евфемізми допомагають нам говорити про неприємні або делікатні теми, такі як смерть, безробіття чи злочинність, пом'якшуючи їхнє сприйняття. Вони також створюють завуальовані назви для явищ і професій, надаючи їм більш привабливого звучання. У сучасному суспільстві евфемізація стала звичним

явищем: ми постійно змінюємо слова, переосмислюємо значення та замінюємо поняття, роблячи реальність більш прийнятною відповідно до соціальних норм і нового суспільного порядку [32, с. 20].

Висновки до розділу 1

Проведене теоретичне дослідження дозволяє зробити висновок, що евфемізми є складним і багатограним лінгвістичним явищем, яке має тісний зв'язок із соціальними, культурними, психологічними та політичними чинниками. Вони виникають як реакція на мовні табу, соціальні норми та прагнення до ввічливості або маніпулятивного впливу. Евфемізми не лише відображають мовну етикетність, а й часто слугують засобом формування суспільної думки, зокрема у публіцистичних та політичних текстах.

З огляду на структурну та функціональну складність явища евфемізації, у роботі було розглянуто основні підходи до його вивчення — етнолінгвістичний, соціолінгвістичний, маніпулятивно-політичний. Було проаналізовано основні способи творення евфемізмів у німецькій мові, включаючи лексико-семантичні, морфологічні, фонетичні та запозичення. Також розглянуто типові класифікації за походженням, функціями та прагматичним навантаженням, зокрема функціональну модель Кейт Беррідж.

Особливу увагу в теоретичному розділі було приділено публіцистичним текстам як середовищу активного функціонування евфемізмів. У рамках газетно-журнального стилю евфемізми виступають важливим засобом впливу на свідомість читача — як для пом'якшення складних тем (смерть, війна, політика), так і для формування певних ідеологічних наративів. Сучасна німецькомовна публіцистика активно використовує евфемістичні конструкції, що підтверджує актуальність подальшого практичного аналізу їх реалізації та функціонування у конкретному контексті.

Таким чином, теоретичне підґрунтя створює необхідну основу для проведення практичного аналізу, який дозволить виявити тенденції, особливості вживання та функціональні ролі евфемізмів у сучасних німецькомовних публіцистичних текстах.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВЖИВАННЯ ЕВФЕМІЗМІВ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ

2.1 Методологія дослідження

У сучасних німецькомовних публіцистичних текстах евфемізми виконують важливу комунікативну функцію: вони не лише пом'якшують подачу змісту, але й слугують інструментом делікатного висвітлення болісних і конфліктних тем, зокрема теми війни. Засоби масової інформації у Німеччині та інших німецькомовних країнах дедалі частіше звертаються до евфемістичної лексики з метою зменшення емоційного тиску на читача, а також для адаптації жорстокої реальності до рамок прийнятної соціальної риторики.

У рамках практичного дослідження було обрано німецький щотижневий журнал *Der Spiegel* як основне джерело публіцистичних текстів. Це видання є одним із найвпливовіших у німецькомовному медійному просторі, відоме своєю високою якістю журналістики, аналітичним підходом до висвітлення подій та активним використанням сучасної політичної лексики. Саме *Der Spiegel* регулярно публікує матеріали на суспільно значущі теми, зокрема політичні кризи, міжнародні конфлікти та дипломатичні процеси, у межах яких часто використовуються евфемізми як стратегічний мовний інструмент.

У дослідженні використано публікації, датовані 2025 роком. Такий вибір хронологічних меж зумовлений актуальністю матеріалу та відображенням сучасних тенденцій у політичній комунікації. За тематикою аналізовані тексти здебільшого стосуються політичних подій і міжнародної безпеки, з особливим акцентом на висвітлення воєнної тематики. Цей напрям обрано не випадково: у сучасному світі збройні конфлікти, як-от війна в Україні чи ситуація на Близькому Сході, мають значний вплив на міжнародні відносини та інформаційне поле. Лексичні заміни, притаманні таким публікаціям, дозволяють ЗМІ створити певну дистанцію між реальними жахами війни та їх поданням у журналістському форматі.

З огляду на велику кількість матеріалів, що виходять у *Der Spiegel*, для дослідження було здійснено вибірковий підхід до формування корпусу текстів. Відібрано публікації, у яких евфемістичні вислови проявляються найвиразніше, особливо в контексті збройних конфліктів. Основним критерієм добору слугувала наявність чітко виражених мовних замінів, що дозволяє найповніше продемонструвати способи нейтралізації або пом'якшення змісту через лексику.

Події війни широко висвітлюються в медіа, стають предметом публічних дебатів і дипломатичних заяв. Наприклад, прямі згадки про бойові дії чи загибель цивільного населення часто замінюються нейтральними або завуальованими формулюваннями, що сприяє формуванню менш травматичного сприйняття.

У німецькомовній журналістиці евфемізми також сигналізують про політичну або ідеологічну позицію автора чи редакції. Вони можуть вказувати на спробу зберегти нейтралітет, проявити емпатію до жертв, або ж навпаки — уникнути критики на адресу політичного керівництва. Таким чином, мова стає не лише засобом передачі інформації, а й способом маніпулювання читацьким сприйняттям. Політики, державні діячі та міжнародні представники дедалі частіше формулюють свої думки через пресу або інтерв'ю, використовуючи м'яку, нейтральну або естетизовану лексику.

Таким чином, евфемізми виконують тут важливу функцію — вони дозволяють передавати чутливу інформацію без прямого виклику до паніки, формуючи позитивне або нейтральне сприйняття у читачів.

Для аналізу публіцистичних текстів у роботі застосовуються такі методи дослідження:

- 1) кількісний аналіз — дозволяє підрахувати загальну кількість виявлених евфемізмів у корпусі текстів;

- 2) аналіз за підтекстом — передбачає групування евфемізмів за схожістю прихованого значення або прагматичного наміру;
- 3) функціональний аналіз — базується на класифікації функцій евфемізмів (за моделлю Кейт Беррідж) і допомагає визначити їх комунікативне призначення;
- 4) аналіз за формальними ознаками — включає розподіл евфемізмів за морфологічними, лексико-семантичними, фонетичними характеристиками, а також способом словотворення (у т. ч. іншомовні запозичення);

Усі ці методи комплексно дозволяють виявити закономірності вживання евфемізмів у сучасному німецькомовних публіцистичних текстах та проаналізувати їхню роль у формуванні суспільної думки.

2.2 Кількісний аналіз вживання евфемізмів за смисловими групами

У рамках дослідження було проаналізовано 20 статей, з яких було виявлено 88 лексичних одиниць в публіцистичних текстах німецького журналу *Der Spiegel* за 2025 рік. Усі ці одиниці мають евфемістичне навантаження — вони приховують, пом'якшують або ідеологізують зміст висловлювання, і тому заслуговують на окреме дослідження. На основі фактичного матеріалу ми здійснили смислове групування евфемізмів, тобто об'єднання за схожим підтекстом, прагматичною метою та функціональним навантаженням у контексті.

Структура розподілу за смисловими групами:

1. Евфемізми, пов'язані з миром, перемир'ям та дипломатичними переговорами – 13.6%

«*eine mögliche umfassendere Vereinbarung*» — «можлива ширша угода» (непрямий натяк на потенційне перемир'я або припинення конфлікту), «*bis ein Waffenstillstand und ein Friedensabkommen erreicht seien*» — «доки не буде

досягнуто перемир'я та мирної угоди» (евфемізм для умовного припинення війни без гарантій її завершення).

Цю групу було виокремлено тому, що її елементи служать для опису військово-політичної деескалації. Такі евфемізми дозволяють говорити про припинення вогню без використання слів «капітуляція», «програш» чи «поразка», і зберігають нейтральність або навіть позитивний емоційний тон.

2. Евфемізми для опису війни та бойових дій – 17%

«*größte Militäroffensive*» — «найбільша військова операція» (евфемізм для війни чи бойових дій), «*Gefährliche Eskalation*» — «небезпечна ескалація» (приховує суть військових дій, подаючи їх як щось неконкретне).

Ці одиниці допомагають уникати прямих згадок про насильство, смертельні наслідки чи агресію. Назва групи відображає спробу маскувати жорстокість війни загальними або формально-нейтральними термінами.

3. Евфемізми щодо озброєння, військової допомоги та техніки – 15.9%

«*technische Entwicklung von Verteidigungstechnik*» — «технічний розвиток оборонних технологій» (евфемізм для створення сучасної зброї та військових систем). «*Sondervermögen für die Verteidigung*» — «спеціальний фонд для оборони» (евфемізм для збільшення військового бюджету без використання слова «заборгованість» або «додаткові витрати»).

Ці евфемізми замінюють більш прямі слова на кшталт «зброя», «ракети», «постачання боєприпасів», створюючи враження технічного або стратегічного підходу, а не втручання у війну.

4. Евфемізми, що знімають або розмивають відповідальність – 9.1%

«*völliges Versagen*» — «повний провал» (офіційний спосіб визнати помилку, не вдаючись до конкретних наслідків), «*wir hätten uns solch ein Szenario nicht vorstellen können*» — «ми не могли собі уявити такий сценарій» (як спосіб виправдати прорахунки).

Мета цієї групи — уникнення прямого визнання провини. Такі конструкції часто використовуються в офіційних заявах для пом'якшення провальних рішень або виправдання неефективності.

5. *Евфемізми з пропагандистським або ідеалізованим забарвленням* – 9.1%

«*goldene Zukunft, ein brandneues Leben*» — «золоте майбутнє, нове життя» (пропагандистський евфемізм, що приховує насильницьке переселення), «*Riviera des Nahen Ostens*» — «Рив'єра Близького Сходу» (евфемізм для радикальної перебудови регіону після конфлікту).

Назву цієї групи обрано з огляду на намагання створити позитивну або оманливо привабливу картину подій, які насправді мають насильницьке або репресивне підґрунтя.

6. *Евфемізми, пов'язані з політичним тиском, маніпуляцією чи дипломатією* – 14.8%

«*das Kyjiwer Regime in Richtung eines Friedensprozesses bewegen*» — «спонукати київський режим до мирного процесу» (для примусу до переговорів), «*Konsultiert worden*» — «було проконсультовано» (натяк на формальний обмін думками, але не повноцінну співпрацю).

Ця група включає вислови, які пом'якшують дипломатичний тиск або маскують примус як мирні ініціативи. Зазвичай це терміни, пов'язані з зовнішньою політикою, переговорами або міждержавними контактами.

7. *Евфемізми економічного або фінансового характеру* – 8%

«*Strafmaßnahmen gegen Russland*» — «каральні заходи проти росії» (евфемізм для санкцій, які мають економічний чи фінансовий тиск), «*Umschichtungen im Haushalt*» — «перерозподіл бюджету» (евфемізм для скорочення фінансування інших сфер на користь армії).

Об'єднання здійснено за спільною темою — економіка, санкції, бюджетна політика. Евфемізми цієї групи дозволяють уникати термінів «криза», «банкрутство», «скорочення».

8. *Евфемізми для критики опонентів або політичної опозиції – 6.8%*

«*KleiKo*» — «мала коаліція» зменшувальна форма від "Große Koalition", використовується, щоб знецінити урядову коаліцію).

Це м'які, але все ж іронічні чи критичні висловлювання, які замінюють пряме звинувачення. Назву групи визначено за функцією — це форма завуальованої політичної критики.

9. *Індивідуальні (унікальні) евфемізми, які не підпадають під загальні теми – 5.7%*

«*wenn meine Dienste benötigt werden*» — «якщо мої послуги знадобляться» (Завуальоване самопросування, що дозволяє виглядати скромно, натякаючи при цьому на свою важливість), «*Sachspenden seien zwar gut gemeint*» — «матеріальні пожертви, хоча й мають добрі наміри» (м'яка критика надмірної кількості непотрібних пожертв).

Ці вислови мають унікальний контекст або функцію, тому їх складно класифікувати поряд з іншими. Вони використовуються для самопросування, пом'якшення критики, або навіть гумору.

Результати кількісного аналізу за смисловими групами відображені в Додатку 1.

Отже, найбільше евфемізмів було виявлено у групах, пов'язаних з військовими діями, мирними процесами та військовою допомогою. Це цілком логічно, зважаючи на домінування теми війни в сучасному інформаційному просторі. Евфемізація в таких умовах виконує стратегічну функцію — формувати публічну думку, контролювати наратив і зменшувати рівень соціальної напруги.

2.3 Типологія виявлених евфемізмів в публіцистичних текстах військової тематики за прагматичною метою та функціональним навантаженням у контексті.

У межах цього дослідження всі виявлені евфемізми належать до політичного типу. Це пояснюється тематичним спрямуванням проаналізованих текстів — статей із журналу *Der Spiegel* за 2025 рік, у яких домінують питання війни, міжнародної дипломатії, державної безпеки, економічних санкцій і політичних рішень. Саме в політичних текстах евфемізми відіграють ключову роль як інструмент стратегічного мовлення: вони дозволяють приховати негатив, впливати на громадську думку, уникати прямоти або надмірної емоційності, а також створювати ілюзію контролю й стабільності.

Наприклад, вислів «*Sondervermögen für die Verteidigung*» — «спеціальний фонд для оборони» (евфемізм для збільшення військового бюджету без використання слова «заборгованість» або «додаткові витрати») є класичним політичним евфемізмом, що дозволяє уникнути відкритого визнання додаткових військових витрат або потенційного боргового навантаження. Подібна лексика створює враження впорядкованості та законності навіть у дуже суперечливих чи непопулярних політичних рішеннях.

Таким чином, 100% усіх зафіксованих випадків евфемізації у дослідженні становлять саме політичні евфемізми, що цілком логічно, враховуючи тематику джерел і мету дослідження.

Для глибшого розуміння ролі евфемізмів у політичних текстах було обрано функціональну модель Кейт Беррідж, оскільки вона дозволяє не лише описати мовні засоби, а й пояснити їхню прагматичну мету. На відміну від інших класифікацій, які фокусуються лише на структурних або тематичних ознаках, модель Беррідж охоплює широкий спектр комунікативних стратегій, пов'язаних з евфемізацією. Це особливо важливо в контексті публіцистики, де кожен евфемізм виконує конкретну риторичну функцію — чи то пом'якшення, чи то натхнення, чи то приховування істини. Саме ця модель дає змогу

системно виявити, як і навіщо політики або журналісти вдаються до евфемізмів, щоб впливати на сприйняття реальності. Вона передбачає розподіл евфемізмів на шість основних типів залежно від комунікативної мети.

В результаті аналізу було виявлено наступні результати:

Найбільшою категорією стали захисні евфемізми, які становлять близько 48% від загальної кількості. Їх головна функція — нейтралізувати або пом'якшити сприйняття чутливої, негативно забарвленої інформації. Наприклад, формулювання «*größte Militäroffensive*» — «найбільша військова операція», використовується замість слова «війна» або «масовий наступ», а вислів «*ein Mann wurde erschossen*» — «чоловіка застрелили», вжито в пасиві, щоб уникнути конкретного іменування виконавця. Такі конструкції дозволяють зменшити емоційне напруження в аудиторії.

На другому місці — секретні евфемізми (приблизно 25%), які спрямовані на приховування деталей, створення інформаційної неоднозначності або збереження політичної гнучкості. Наприклад, «*strategische Ambiguität herstellen*» — «створити стратегічну неоднозначність» — це спосіб позначити наміри, не розкриваючи їх суть, тобто завуальований спосіб сказати, що хочуть заплутати ворога (і можливо — громадськість). Такі евфемізми часто зустрічаються у повідомленнях про оборону, розвідку, дипломатичні переговори чи засекречені політичні рішення.

Третю за чисельністю групу становлять евфемізми, що надихають, — близько 15%. Їх призначення полягає у створенні позитивного або обнадійливого іміджу певних процесів чи рішень. Вислів «*goldene Zukunft, ein brandneues Leben*» — «золоте майбутнє, абсолютно нове життя» — пропагандистський евфемізм, що приховує насильницьке переселення та є прекрасним прикладом того, як навіть конфлікт або руйнування може бути представлено як шанс на оновлення, відбудову та прогрес. Такі евфемізми

працюють на підвищення лояльності аудиторії, формуючи віру в позитивне майбутнє.

Провокаційні евфемізми становлять близько 10%. Вони слугують для спонукання до дії, мобілізації громадської думки або непрямого звинувачення. Наприклад, формулювання «*Amerika wird sich das nicht mehr lange gefallen lassen!*» — «Америка це більше не терпітиме!» звучить як завуальована погроза (зміни політики щодо України), здатна мобілізувати підтримку рішучих дій. А вислів «*Zeichen der Kriegsvorbereitung in Deutschland*» — «ознаки підготовки до війни в Німеччині» є завуальованим формулюванням, щоб уникнути прямого звинувачення уряду у милітаризації, і водночас викликати занепокоєння

Водночас об'єднувальні евфемізми та ігрові евфемізми у проаналізованому матеріалі не зафіксовані (0%). Це пояснюється специфікою публіцистичного політичного стилю — у ньому не використовуються жаргонізми, елементи сленгу або розважальна, несерйозна лексика. У ситуаціях, коли йдеться про війну, загрози безпеці, смерть, дипломатію чи державні витрати, комунікативна стратегія майже завжди залишається офіційною, нейтральною або серйозно-ризикованою за тоном. Об'єднання навколо групи (наприклад, через соціальну ідентичність) або мовна гра тут недоречні й тому відсутні.

Таким чином, евфемізми у політичних текстах виконують передусім захисну та маскувальну функцію, тоді як надихаючі й провокаційні — другорядні, але значущі. Вони допомагають формувати бажане сприйняття подій, зберігати керованість публічним настроєм та уникати соціальної напруги в умовах кризи або конфлікту.

Однією з типових мовних стратегій, що функціонує як евфемізм у німецькомовних політичних текстах, є активне використання пасивної конструкції. Пасив дозволяє відсторонити суб'єкта дії, скинути або розмити відповідальність за прийняті рішення, насильницькі дії чи політичні провали.

Наприклад, у фразі «*ein Mann wurde erschossen*» — «чоловіка застрелили» відсутній виконавець дії, що дозволяє уникнути прямого звинувачення. У межах політичної риторики це особливо ефективний інструмент для нейтралізації реакції аудиторії та збереження іміджу сторін, залучених до конфлікту чи скандалу. Таким чином, пасив виступає не лише граматичною формою, а й евфемістичним засобом, що реалізує одну з функцій, описаних у моделі Беррідж — зокрема, захисну або секретну.

2.4 Класифікація евфемізмів за формальними ознаками

Окрім функціонального навантаження, евфемізми можуть бути класифіковані за формальними ознаками, тобто мовними механізмами, за допомогою яких створюється евфемістичне враження. Ці формальні ознаки дозволяють не лише пом'якшити зміст висловлювання, а й надати йому офіційного, нейтрального або технічного звучання, що є особливо важливим у медійному просторі. У межах дослідженого матеріалу були виявлені такі основні типи:

1. Лексико-семантичні евфемізми полягають у заміні прямого або жорсткого вислову на абстрактне, «м'якше» слово або конструкцію. Наприклад, вислів «*Pause an der militärischen und der Geheimdienstfront*» — «пауза у військовій та розвідувальній співпраці» приховує зміст «припинення підтримки» або навіть «політичного відступу» без офіційного розриву. Схожим чином функціонує «*nicht um einen dauerhaften Stopp der Hilfe, sondern um eine Unterbrechung*» — «йдеться не про остаточне припинення допомоги, а про тимчасове призупинення», що дозволяє уникнути формулювання про остаточне припинення військової підтримки Україні.

2. Морфологічні евфемізми утворюються шляхом додавання префіксів, утворення складних іменників або використання віддієслівних форм, що робить вислів менш емоційно забарвленим або пасивним за структурою. Наприклад, конструкція «*überrannt worden*» — «було захоплено» (евфемізм, що приховує деталі бойових дій і втрати) побудована в пасивному стані, що дозволяє

уникнути згадки про виконавця дії (хто саме захопив). Подібно функціонує й вираз «*die Kommunikation zur Lieferung von Waffensystemen deutlich reduzieren*» — «суттєво зменшити комунікацію щодо постачання озброєння» (приховує політичне рішення запровадити секретність, зменшити прозорість): складна дієслівна форма та офіційно-бюрократичний стиль замінюють пряме повідомлення про засекречення військових поставок.

3. Запозичення та іншомовні конструкції відіграють роль дистанціювання або офіціалізації складних або потенційно конфліктних понять. Зокрема, використання англomовної термінології в німецьких текстах, як-от «*Take or Pay-Klauseln*» — умови «бери або плати», дозволяє приховати маскує фінансовий шантаж або комерційну жорсткість угод за технічним терміном, незрозумілим широкому загалу. Інший приклад — «*höhere Gewalt*» — «форс-мажор», де юридичний термін замінює пряме визнання провалу чи відмови виконувати договірні зобов'язання.

Загалом, такі формальні засоби створюють відчуття дистанції, об'єктивності та «нормальності», навіть коли йдеться про війну, дипломатичний тиск або економічні санкції. Це ще раз підкреслює роль евфемізмів не лише як засобу «м'якшого» висловлення, а як риторичного інструменту влади та публічної комунікації.

2.5 Контекстуально-прагматичний аналіз окремих евфемізмів у публіцистичних текстах

1. «*Nicht um einen dauerhaften Stopp der Hilfe, sondern um eine Unterbrechung*» («йдеться не про остаточне припинення допомоги, а про тимчасове призупинення»)

Контекст уживання:

Цей евфемізм використано у висловлюваннях американських урядовців для опису рішення Дональда Трампа тимчасово припинити військову допомогу Україні. У повідомленнях наголошується, що йдеться не про остаточне

припинення, а про паузу — допомога "перевіряється", щоб переконатися, що вона сприяє миру.

Пряме значення:

Фактично йдеться про зупинку передачі зброї, яка вже була замовлена або перебувала на етапі доставки. Це фактичне замороження військової підтримки.

Прагматична мета:

Згладити реакцію на радикальне політичне рішення, уникнувши враження про припинення підтримки України. Уникнення слова «Stopp» («зупинка») у постійній формі дозволяє створити враження тимчасовості, контролю та відкритості до подальших кроків.

Чому використано саме евфемізм:

У ситуації, де будь-яка згадка про припинення допомоги Україні може викликати політичний скандал, термін «*Unterbrechung*» («перерва») звучить нейтрально, технічно й не провокує надмірної тривоги. Це типова стратегія зняття напруги у критичних політичних комунікаціях.

Очікувана реакція реципієнта:

Реципієнт (читач або виборець) сприймає це як тимчасовий, технічний захід, а не як політичний розворот чи зраду союзника. Евфемізм допомагає зберегти довіру до влади, мінімізуючи потенційне обурення.

2. «Wechselseitig nützliche Kenntnisse und Einschätzungen befördern»

(«сприяти взаємно корисному обміну знаннями та оцінками»)

Контекст уживання:

Цей вислів використовується у спільній заяві політиків, які взяли участь у неофіційній зустрічі з представниками, наближеними до Кремля, попри офіційну позицію німецької влади щодо політичної ізоляції Росії.

Пряме значення:

Йдеться про неформальні політичні консультації, які можуть включати обмін конфіденційною або стратегічною інформацією.

Прагматична мета:

Використати абстрактну лексику, щоб нейтралізувати серйозність дій учасників зустрічі та показати їхню участь як неформальну, неофіційну, аполітичну — таку, що не суперечить зовнішньополітичному курсу Німеччини.

Чому використано саме евфемізм:

Фраза „*wechselseitig nützliche Kenntnisse*“ звучить академічно, безпечно й нейтрально. Вона уникає таких слів, як «переговори», «політичні консультації», «вплив», що могли б викликати критику або підозру в політичному саботажі. Замість цього створюється враження обміну загальною інформацією на благо миру.

Очікувана реакція рецепієнта:

Середній читач сприймає це як невинне бажання «зберігати діалог», без звинувачень у зраді політичному курсу. Евфемізм знижує градус скандалу та створює враження відповідального діалогу.

3. «Verfälschung der Geschichte»

(«спотворення історії»)

Контекст уживання:

Цей евфемізм вживається політиками BSW як реакція на рішення не допустити Росію до офіційних пам'ятних заходів 9 травня. Йдеться про те, що виключення Росії — це не просто дипломатичний крок, а фальсифікація історичної правди.

Пряме значення:

Мова про критику офіційної позиції Німеччини, але в завуальованій формі.

Прямо це можна було б передати як «історична брехня», «політична цензура» або «ідеологічна маніпуляція».

Прагматична мета:

Представити Росію як жертву політичної несправедливості, створити враження, що її виключають не через сучасну агресію, а через бажання переписати історію. Це дає можливість політикам BSW уникнути прямого захисту дій Кремля, апелюючи замість цього до «історичної справедливості».

Чому використано саме евфемізм:

Фраза «*Verfälschung der Geschichte*» дозволяє перенести акцент із сучасної політики на «вічні цінності» — історичну пам'ять, спадщину, гідність. Це спосіб обійти звинувачення у проросійських симпатіях, не вступаючи в прямий конфлікт з офіційною лінією Німеччини.

Очікувана реакція рецепієнта:

Для читача, не заглибленого у політичний контекст, це може звучати як справедливе обурення історичним викривленням, а не як виправдання агресивної політики сучасної Росії. Евфемізм створює образ боротьби за «істину», а не за політичні інтереси.

4. «Das Ausmaß der US-Entscheidung ist derzeit unklar»

(«масштаби рішення США наразі неясні»)

Контекст уживання:

Фраза використовується на тлі повідомлень про припинення передачі розвідувальної інформації Україні. Офіційні заяви уривчасті та суперечливі, що створює атмосферу невизначеності.

Пряме значення:

Фактично йдеться про припинення або значне обмеження підтримки, що може кардинально вплинути на обороноздатність України.

Прагматична мета:

Зберегти простір для маневру: з одного боку, повідомити про факт змін, з іншого — не назвати їх однозначно негативними або остаточними. Це також дозволяє політикам не брати відповідальність за чітку позицію.

Чому використано саме евфемізм:

Слово «*unklar*» («неясний») — це зручна лексема для створення інформаційної амбівалентності. Воно не вимагає конкретики й знижує тиск на політичне керівництво, дозволяючи їм змінити курс без втрати обличчя.

Очікувана реакція реципієнта:

Читач сприймає ситуацію як тимчасову та підконтрольну, з можливістю подальшого відновлення підтримки. Це дає ілюзію стабільності, хоча ситуація насправді може бути критичною.

5. «Koalition der Willigen»

(«коаліція охочих»)

Контекст уживання:

Термін використовується у повідомленні про створення неформального союзу європейських країн (Німеччина, Франція, Британія та інші) для підтримки України, включно з обговоренням режиму припинення вогню.

Пряме значення:

Неофіційне об'єднання країн, які добровільно беруть участь у військовій чи дипломатичній ініціативі без мандату міжнародних організацій (наприклад, ООН або НАТО).

Прагматична мета:

Подати групу країн як спонтанне і позитивне об'єднання, підкреслити добровільність, згоду і єдність, уникаючи таких термінів як «*militärisches Bündnis*» чи «*Westallianz*», які мають жорстке або стратегічне забарвлення.

Чому вжито саме евфемізм:

Термін «*Koalition der Willigen*» був раніше використаний у контексті Іраку (2003), де його активно критикували. Але в новому контексті він реанімується як позитивне поняття, що передає прагнення до спільної відповідальності без бюрократії чи формальних структур.

Очікувана реакція рецепієнта:

Читач сприймає таку «коаліцію» як відповідь на необхідність дій, а не як прояв політичного тиску. Це знижує тривожність і створює відчуття ініціативи «знизу» — добровільної та морально обґрунтованої.

6. «*Geflissentlich ausgeblendet*»

(«навмисно не помічено»)

Контекст уживання:

Цей вислів вжито віцеканцлером Німеччини Робертом Габеком у політичній критиці дій опонентів із CDU та SPD. Він стверджує, що ці партії свідомо ігнорували потребу у фінансуванні оборони та допомоги Україні.

Пряме значення:

Свідоме приховування важливої інформації або ухилення від неї. Фактично йдеться про байдужість або політичне лицемірство.

Прагматична мета:

Пом'якшити формулювання прямого звинувачення, зберігаючи при цьому негативну конотацію. Замість звинувачення у брехні чи зраді, формується образ тактовного мовчання, що виглядає менш агресивно, але все ж критично.

Чому вжито саме евфемізм:

Фраза «*geflossentlich ausgeblendet*» дозволяє уникнути конфронтаційного тону, притаманного словам типу «*ignoriert*», «*geleugnet*», або «*verheimlicht*»

(ігнорували, заперечували, приховували). Це інтелігентна форма критики, яка виглядає менш емоційно, але водночас зберігає силу аргументації.

Очікувана реакція рецепієнта:

Читач сприймає це як помірковану, але серйозну претензію, а не як емоційний випад.

7. «Riviera des Nahen Ostens»

(«Рив'єра Близького Сходу»)

Контекст уживання:

Евфемізм використовується у повідомленні про плани Дональда Трампа перетворити зруйнований Газу на «туристичний рай» за західним зразком. Це подається у вигляді відео, згенерованого ШІ, з химерною, гіперболізованою візуалізацією розкоші та спокою.

Пряме значення:

Утопічна, комерціалізована візія майбутнього території, яка сьогодні є зоною гуманітарної катастрофи та війни.

Прагматична мета:

За допомогою цього образу Трамп намагається створити позитивний, спокусливий наратив, який відвертає увагу від насильницького характеру його пропозиції — депортації палестинців і колонізації території.

Чому вжито саме евфемізм:

Порівняння з «Рив'єрою» — асоціативно навантажений образ, що викликає уявлення про спокій, багатство, туризм, безтурботність. Він повністю стерилізує жахи війни та насильства, пов'язані з цією територією, і переформатовує конфліктну зону у комерційний проект.

Очікувана реакція рецепієнта:

Для критично налаштованого читача це звучить як цинічна фантазія, що

викликає шок і відторгнення. Але для прихильників або нейтральних споживачів інформації — це може здаватися «баченням майбутнього», бізнес-ідеєю або навіть жестом реконструкції. Евфемізм працює на виправдання колоніальних практик під виглядом модернізації.

8. «Tausende von jungen Soldaten sterben wöchentlich»

(«тисячі молодих солдатів гинуть щотижня»)

Контекст уживання:

Цей вислів використовує Дональд Трамп у своєму заклику до припинення вогню в Україні. Формулювання слугує підґрунтям для морального аргументу щодо необхідності негайного укладення мирної угоди.

Пряме значення:

Фраза передає інформацію про великі людські втрати з обох сторін, однак водночас не конкретизує жодну зі сторін конфлікту, масштаби відповідальності чи природу смерті (наприклад, унаслідок бойових дій, атак чи оборони).

Прагматична мета:

Цей вислів має універсальний, загальнолюдський характер і спрямований на емоційний вплив — викликати співчуття, жаль і потребу зупинити війну. При цьому він уникає політичної відповідальності — нікого не названо винним, не вказано, чому вони гинуть.

Чому вжито саме евфемізм:

Вислів є емоційно забарвленим, але нейтральним за змістом. Немає згадок про бої, атаки, поразки, втрати техніки, полонених — лише загальна трагедія, де акцент ставиться на віці (молоді) й частоті (щотижня). Це дозволяє уникнути звинувачень, одночасно посилюючи риторику терміновості та гуманності.

Очікувана реакція рецепієнта:

Читач сприймає ситуацію як гостру гуманітарну катастрофу, а не як наслідок

конкретних військових рішень чи політичної стратегії. Це сприяє емоційному зрушенню, але не загострює конфлікт — саме тому це ефективний евфемізм для маніпулятивного мирного наративу.

9. «Strategische Ambiguität herstellen»

(«створити стратегічну неоднозначність»)

Контекст уживання:

Формулювання з'являється в поясненні рішення уряду знову зробити постачання зброї Україні закритим для публіки. Це описується як частина тактики уникнення військових переваг для противника.

Пряме значення:

Навмисне збереження невизначеності щодо дій або рішень, щоб унеможливити передбачення реакції чи планів.

Прагматична мета:

Звучить нейтрально й технічно, водночас маскує відмову від прозорості, яку уряд практикував раніше. Це дозволяє показати закритість інформації як раціональну військову необхідність, а не як обмеження демократії.

Чому вжито саме евфемізм:

Формулювання «*strategische Ambiguität*» звучить науково, експертно й виправдано, натомість пряме висловлювання на кшталт «*keine Auskunft geben*» або «*Informationen verheimlichen*» (не давати інформацію, приховувати) мало б негативну політичну конотацію.

Очікувана реакція реципієнта:

Читач сприймає цю політику як тактичну необхідність, а не як маніпуляцію чи порушення прав на інформацію. Евфемізм допомагає зберегти довіру до влади в умовах кризи.

10. «Liegt der Ball bei Putin»

(«відповідальність тепер на Путіні»)

Контекст уживання:

Фраза вживається канцлером Фрідріхом Мерцем у коментарі щодо запропонованої Трампом 30-денної мирної ініціативи. Мета — показати, що відповідальність за подальші дії тепер повністю покладена на Росію.

Пряме значення:

Це метафоричне вираження, що означає: ініціатива тепер залежить від Путіна, саме він повинен дати відповідь або зробити хід у перемовинах.

Прагматична мета:

Зміст фрази — делегування відповідальності — виглядає м'яко і навіть спортивно-ігрово. Це дозволяє уникнути агресивної риторики й виглядати конструктивно. Водночас чітко сигналізується: «Ми свою частину зробили — тепер хід за іншою стороною».

Чому вжито саме евфемізм:

Замість прямого твердження типу «*Putin ist verantwortlich*» або «*Putin muss reagieren oder ist schuld*», використано метафору. Це пом'якшує формулювання, знижує політичне напруження, але при цьому чітко розставляє акценти.

Очікувана реакція рецепієнта:

Фраза викликає асоціацію з чесною грою, змаганням, де одна сторона вже діяла, а тепер інша має відповісти. Вона не агресивна, не звинувачувальна, і тому підходить для публічних заяв перед широкою аудиторією, у тому числі міжнародною.

Висновки до розділу 2

У ході практичного аналізу було досліджено понад 80 евфемізмів, виявлених у німецькомовних публіцистичних текстах 2025 року, переважно на прикладі статей політичного спрямування. Здійснено кількісний підрахунок, тематичне групування за підтекстом, типологізацію за функціональним (Кейт Беррідж) та формальним критеріями, а також проведено контекстуальний аналіз окремих одиниць.

Отримані результати показують, що евфемізми активно функціонують у німецькій публіцистиці як інструмент маніпуляції, переконання та легітимізації дій політичних акторів. Найчастіше вживаними є евфемізми, пов'язані з темами війни, безпеки, дипломатії та міжнародних відносин. Вони дозволяють авторам або речникам у публічному просторі маскувати конфліктність, згладжувати негативні наслідки рішень, знімати політичну відповідальність або створювати ілюзію контролю над ситуацією.

Однією з ключових особливостей функціонування евфемізмів у сучасній німецькомовній публіцистиці є їх високий рівень політичної обережності: автори прагнуть уникати надто різких або прямо конфронтаційних формулювань. Часто використовуються пасивні конструкції, номіналізації, абстрактна лексика, а також метафори, що приховують або розмивають суб'єкт дії. Визначальними стали захисні, секретні та об'єднувальні функції евфемізмів (за Кейт Беррідж), які свідчать про стратегічне використання мови для стабілізації суспільної думки.

Також помітна тенденція до розширення сфери політичної коректності: мова стає все більш регульованою, узгодженою з вимогами безпеки, дипломатії та внутрішньої стабільності. Особливо у темах, пов'язаних із війною, міграцією, міжнародною критикою або геополітичними конфліктами, спостерігається системне уникнення прямої номінації агресора, відповідальності чи конкретної загрози. Евфемізми використовуються як захисний бар'єр між реальністю та її

репрезентацією, а також як інструмент побудови політично прийняттого нарративу.

Таким чином, дослідження показало, що евфемізми в сучасній німецькомовній журналістиці не є випадковим явищем, а системним елементом комунікативної стратегії, що дозволяє керувати змістом, тональністю та впливом публічних висловлювань у суспільно чутливих темах.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У підсумку проведеного дослідження можна зробити низку узагальнень щодо ролі евфемізмів у німецькомовному публіцистичному дискурсі воєнної тематики. Такий вибір хронологічних меж зумовлений бажанням простежити найновіші мовні тенденції у контексті висвітлення війни та конфліктів.

Формування корпусу текстів здійснювалося вибірково: до аналізу включено статті, в яких уживання евфемізмів було найбільш помітним, а мовні заміни — найрепрезентативнішими. Ключовим критерієм добору слугувала лексична виразність тексту.

Теоретичну основу роботи становлять праці таких дослідників, як Кейт Аллан і Кейт Б'юрджесс, які класифікують евфемізми за функціональними категоріями; О. О. Тараненка, який підкреслює зв'язок евфемізмів із соціальними табу; Джорджа Орвелла та Вільяма Фаулера — щодо політичної маніпуляції мовою; Б. Уоррена — щодо класифікації способів творення евфемізмів; Л.

Порохницької, Ф. Бацевича, А. Іскоса, Н. Сахарової та інших. Практичну частину дослідження побудовано на принципах прагматичного, функціонально-семантичного та соціолінгвістичного підходів.

Проведене теоретичне дослідження дозволяє стверджувати, що евфемізми — це складне лінгвістичне явище, що виникає на перетині мовних, соціокультурних та політичних чинників. Вони є реакцією на табуйовані теми, етикетні норми та суспільну потребу в уникненні прямоти. У публіцистичному дискурсі евфемізми не лише пом'якшують повідомлення, а й активно формують сприйняття подій, виконуючи як захисну, так і маніпулятивну функцію.

У межах нашої роботи ми зосередилися на аналізі функціонування евфемізмів у німецькомовній публіцистиці, зокрема в текстах військово-політичного змісту, опублікованих у 2025 році в онлайн-виданні *Der Spiegel*. Метою дипломної роботи було охарактеризувати найбільш уживані евфемістичні одиниці в сучасному німецькому публіцистичному дискурсі. Для досягнення цієї мети було сформульовано низку завдань, які послідовно реалізовано у двох розділах — теоретичному та практичному.

У результаті опрацювання текстового матеріалу було проаналізовано 88 евфемізмів, із подальшою систематизацією за смисловими групами та здійсненням кількісного аналізу, результати якого представлено у трьох додатках. Зібрані евфемізми розподілено за дев'ятьма семантичними категоріями: лексика, пов'язана з темами миру і перемир'я; бойових дій; озброєння і техніки; уникнення відповідальності; пропагандистського характеру; політичного тиску і дипломатії; економічної та фінансової сфери; критики опозиції; а також індивідуальні випадки.

Відповідно до типології Кейт Беррідж, досліджені евфемізми було класифіковано за функціональним навантаженням: захисні (48,9%), секретні (25%), надихальні (15,9%), провокаційні (10,2%). Об'єднувальні та ігрові функції в межах аналізованого матеріалу не зафіксовано.

Крім того, ми встановили основні механізми творення евфемізмів: метафоризацію, генералізацію, словоскладання, абрєвіацію, пропріалізацію, іншомовні запозичення, а також фонетичні й графічні трансформації.

Контекстуально-прагматичний аналіз засвідчив, що евфемізми у воєнно-політичних текстах слугують насамперед для нейтралізації або пом'якшення інформації про травматичні події, створення ідеологічно прийняттого дискурсу, ухилення від прямої відповідальності та досягнення маніпулятивного ефекту шляхом переорієнтації уваги аудиторії.

Отже, евфемізми в сучасній німецькомовній журналістиці виступають не просто засобом заміни незручної лексики, а потужним інструментом публічного дискурсу, здатним впливати на масову свідомість. Їхнє вивчення відкриває перспективи для подальших досліджень у галузях політичної лінгвістики, критичного дискурсу та медіакомунікації.

ZUSAMMENFASSUNG

Die vorliegende Bachelorarbeit trägt den Titel „*Euphemismen in der modernen deutschen Sprache (am Material publizistischer Texte zum Thema Krieg)*“ und widmet sich der Analyse sprachlicher Mittel, die zur Verschleierung, Beschönigung oder ideologischen Steuerung von Inhalten in aktuellen deutschen Medientexten verwendet werden. Die Untersuchung konzentriert sich auf euphemistische Einheiten in politisch-publizistischen Artikeln aus dem Online-Magazin *Der Spiegel*, die im Jahr 2025 veröffentlicht wurden.

Die theoretische Grundlage der Arbeit bilden wissenschaftliche Beiträge sowohl nationaler als auch internationaler Sprachwissenschaftlerinnen und Sprachwissenschaftler, darunter Arbeiten von F. Batsevych, L. Porokhnytska, N. Sakharova, K. Burrige und B. Warren. Diese Autoren haben sich mit der Definition, Funktion, Klassifikation und pragmatischen Wirkung von Euphemismen befasst, was als Basis für die eigene Analyse diente.

Ziel der Arbeit war es, die häufigsten Euphemismen in publizistischen Texten mit militärisch-politischem Kontext zu identifizieren, ihre strukturellen und funktionalen Merkmale zu beschreiben und ihre kommunikative Rolle im medialen Diskurs zu beleuchten. Der Forschungsgegenstand waren Euphemismen als sprachliches Phänomen, während sich der Untersuchungsgegenstand konkret auf die Texte von *Der Spiegel* bezog. Um diese Ziele zu erreichen, wurden mehrere Forschungsaufgaben formuliert, die sowohl theoretisch als auch praktisch umgesetzt wurden.

Im Verlauf der Analyse wurden zahlreiche Beispiele euphemistischer Ausdrucksweisen gesammelt, kontextuell untersucht und bestimmten semantischen Gruppen sowie funktionalen Kategorien zugeordnet. Es zeigte sich, dass Euphemismen in publizistischen Texten keineswegs bloß dekorative Elemente sind, sondern gezielt zur Steuerung der Rezeption, zur Vermeidung gesellschaftlicher Konfrontation oder zur ideologischen Rahmung von Nachrichteninhalten eingesetzt werden. Sie helfen dabei, heikle Themen wie Krieg, Tod, wirtschaftliche

Schwierigkeiten oder politische Verantwortung sprachlich zu entschärfen oder neu zu interpretieren.

Arbeit leistet somit einen Beitrag zum besseren Verständnis der Rolle von Sprache als Instrument der Einflussnahme in der öffentlichen Kommunikation und bietet eine Grundlage für weiterführende Forschungen im Bereich der politischen Sprachwissenschaft und Diskursanalyse.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <https://sum.in.ua/>
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Академія, 2004. 344 с.
3. Булах М. Б. Евфемізми в медіатексті: функціональний аспект. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2016. Вип. 33. 97–110 с.
4. Великорода В. Б. Механізми поповнення евфемістичної лексики. Сучасні тенденції розвитку мов : зб. наук. праць. Серія 9. Вип. 3 / за ред. А. В. Корольової. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 212–217 с.
5. Великорода В. Б. Семантичні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів в англійській мові : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 Германські мови. Львів, 2007. 158 с.
6. Дисфемізм: status quo ad praesens / Вострецова В. О., Решетарова І. В. 2009. 184–187 с.
7. Дисфемізми та евфемізми як лексичні засоби англійських періодичних видань / Садовець О. В. 2018. Вип. 14. 182–189 с.
8. Ізозборник / О. О. Тараненко. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um110.htm>
9. Корнелаєва Є. В. Лінгвістична природа евфемізмів. Львівський філологічний часопис. 2019. № 5. 70–75 с.
10. Лавренчук Т. П. Стилїстичні особливості публіцистичного стилю. Сучасні напрямки досліджень міжкультурної комунікації та методики викладання іноземних мов : зб. наук. праць. 2011. 180–182 с.
11. Мінкова О. Ф., Надольська Ю. А. Публіцистичний текст та мовна номінація. Наукові записки НаУОА. Серія «Філологічна». 2017. Вип. 67. 207–209 с.

12. Михайленко В. Публіцистичний стиль як засіб впливу на реципієнта. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2010. Вип. 23. 114–116 с.
13. Онлайн бібліотека, словник української мови «Горох».
URL: <https://goroh.pp.ua/%D0%A2%D0%BB%D1%83%D0%BC%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F/%D1%82%D0%B0%D0%B1%D1%83>
14. Ожогань Р., Боднарчук Т. Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти. 96 с.
15. Полтавець Ю. Основні підходи до вивчення евфемізмів і дисфемізмів. Київ, 2012. 225–236 с.
16. Погоріла А. І. Функціонування евфемізмів у англomовному медійному дискурсі. Закарпатські філологічні студії. 2022. № 21(2). 100–103 с.
17. Постатнік М. М. Евфемізми, причини їх виникнення, особливості вживання та перекладу (на матеріалі німецької мови). Суми : СумДУ, 2009. Ч. 2. 14–15 с.
18. Сахарова Н. Особливості функціонування евфемізмів у сучасній німецькій мові. Суми : СумДУ, 2014. 1–3 с.
19. Сковронська І. Явище евфемізації у відображенні комунікативного принципу толерантності українців. 2019, 182-198 с.
URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2960/1/%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f%20%d0%a1%d0%ba%d0%be%d0%b2%d1%80%d0%be%d0%bd%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b0%20%d0%af%d0%92%d0%98%d0%a9%d0%95%20%d0%95%d0%92%d0%a4%d0%95%d0%9c%d0%86%d0%97%d0%90%d0%a6%d0%86%d0%87%20%d0%a3%20%d0%92%d0%86%d0%94%d0%9e%d0%91%d0%a0%d0%90%d0%96%d0%95%d0%9d%d0%9d%d0%86%20%d0%9a%d0%9e%d0%9c%d0%a3%d0%9d%d0%86%d0%9a%d0%90%d0%a2>

[%d0%98%d0%92%d0%9d%d0%9e%d0%93%d0%9e%20%d0%9f%d0%a0%d0%98%d0%9d%d0%a6%d0%98%d0%9f%d0%A3%20%d0%a2%d0%9e%d0%9b%d0%95%d0%a0%d0%90%d0%9d%d0%a2%d0%9d%d0%9e%d0%A1%d0%a2%d0%86%20%d0%a3%20%d0%a3%d0%9a%d0%a0%d0%90%d0%87%d0%9d%d0%a6%d0%86%d0%92.pdf](#)

20. Словник термінів міжкультурної комунікації. URL: <https://terms-intercultural-communication.slovaronline.com/>

21. Сніховська І. Є. Комунікативно-прагматичні особливості евфемізмів у англomовних ЗМІ. ICS-2017, 18–20 травня 2017, Славське, Україна. 1–3 с.
URL: <http://eprints.zu.edu.ua/27989/1/%D0%A1%D0%BD%D1%96%D1%85%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%86.%D0%95.%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8%202017%20%D0%A1%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B5.pdf>

22. Стасюк О. С. Соціолінгвальні та функціонально-прагматичні характеристики евфемізмів і дисфемізмів у парламентській комунікації ФРН та Швеції : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 Германські мови. Київ, 2011. 306 с.

23. Українська мова : енциклопедія / редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), М. П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. 833 с.

24. Хомік О. Є. Особливості дослідження української оберегової евфемістичної лексики. 462 с.

25. Allan K., Burrige K. Euphemisms and Dysphemisms: Language Used as Shield and Weapon. New York : Oxford University Press, 1991. 263 p.

26. Anarbekova G. N. The Concept of Euphemism, its Classification and Types.
URL: <https://zienjournals.com/index.php/tjm/article/view/2741/2299>

27. Andreas Bohlen. Die sanfte Offensive: Untersuchungen zur Verwendung politischer Euphemismen in britischen und amerikanischen Printmedien bei der Berichterstattung über den Golfkrieg. 2012. S. 98.
28. Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft. 4. Aufl. Stuttgart : Kröner, 2008. 819 S.
29. Cambridge Dictionary.
URL: <https://dictionary.cambridge.org/uk/dictionary/english/>
30. Credo. URL: <https://credo.pro/2012/06/137122>
31. Euphemism in Language Change: Discourses of Obscenity in the Eighteenth Century. URL: <https://doi.org/10.4000/lexis.355>
32. Euphemism used in political articles in Reuters.com. 2008. 20 p.
URL: <http://etheses.uin-malang.ac.id/4773/>
33. Holder R. Euphemism & the Media. 2008.
34. Innerwinkler S. Sprachliche Innovation im politischen Diskurs: eine Analyse ausgewählter Beispiele aus dem politischen Diskurs zwischen 2000 und 2006 in Österreich. Frankfurt / Main : Lang, 2010. 240 S.
35. Merriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/>
36. Naumenko, S., & Kryvonis, M. (2023). Linguistic means of forming euphemisms in the modern Chinese language. Cognition, Communication, Discourse, (27), 44–55 p. DOI : <https://doi.org/10.26565/2218-2926-2023-27-03>
37. Oxford English Dictionary. URL: <https://www.oed.com/?tl=true>
38. Ritual. Chapter «Taboo 1». 2010. 20 p.

39. Samoilenko Yu. I., Sydoruk H. I. Functional and Pragmatic Role of Euphemisms and Dysphemisms in English Political Discourse and the Mass Media. National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. 56–64 p.
40. Taboo language across the globe: A multi lab study — PMC / NIH, 2024.
URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/38724878/>
41. The Role of Individual Differences in Understanding Taboo Language, MDPI, Basel, Switzerland 2023. URL: <https://www.mdpi.com/2226-471X/9/3/74>
42. Warren B. What Euphemisms Tell Us about the Interpretation of Words. *Studia Linguistica*. 1992. Vol. 46, is. 2. 134 p.
43. Yusuf Y. K. A Classification of the Uses of Euphemisms. Marang. 1997. Vol. 1.14–22 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. BSW-Politiker wollen zu Empfang in russischer Botschaft. URL: <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/bsw-politiker-wollen-zu-empfang-in-russischer-botschaft-a-acd5e8d6-735b-4cd4-bafc-bbcb33d51118>
2. Deutsche Waffenlieferungen für Ukraine offenbar wieder Geheimsache. URL: <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/ukraine-friedrich-merz-regierung-will-offenbar-offenlegung-von-waffenlieferungen-stoppen-a-94d7890e-69cf-4406-99c9-c5b2cf558753>
3. Dieser Mann ist im Goldrausch. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/donald-trump-richtet-das-oval-office-ein-im-goldrausch-a-c1f117bd-b84e-4e93-8f54-c9545b504935>
4. EU will spätestens ab Ende 2027 kein Gas mehr von Russland kaufen. URL: <https://www.spiegel.de/wirtschaft/gas-eu-kommission-plant-unabhaengigkeit-von-russland-bis-ende-2027-a-6c71dfa6-638d-42e2-8cdd-992a7aa6058c>
5. Habeck wirft Union und SPD Klientelpolitik vor. URL: <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/robert-habeck-wirft-union-und-spd-bei-sondierungen-klientelpolitik-vor-a-2f2cbeeb-329c-4692-b490-082700a72a64>
6. Israels Armee räumt »völliges Versagen« bei Hamas-Angriff vom 7. Oktober ein. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/israel-armee-raeumt-voelliges-versagen-bei-hamas-angriff-vom-7-oktober-2023-ein-a-5b7ac1f0-947d-4a4c-8436-91673660f485>
7. Merz sagt, Trump verliere die Geduld mit Putin. URL: <https://www.spiegel.de/politik/friedrich-merz-bundeskanzler-denkt-trump-verliere-die-geduld-mit-putin-a-bd8bc653-2a3f-487d-a1b6-ceda91df2031>
8. Ökonomen machen Vorschläge für Verteidigungsinvestitionen. URL: <https://www.spiegel.de/wirtschaft/verteidigungsausgaben-experten-plaedieren-fuer-moderne-ruestungstechnologien-a-4467a825-48cc-4f8a-a045-cc6339ff4e08>

9. Palästinenser melden einen Toten bei Israels Militäreinsatz im Westjordanland. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/dschenin-ein-toter-bei-israels-militaereinsatz-im-westjordanland-a-c0751526-790b-4ff9-88a6-3987e7fef75c>
10. Spanien kündigt Kaufvertrag für Munition aus Israel. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/spanien-regierung-kuendigt-kaufvertrag-fuer-munition-aus-israel-a-35e7c00d-8e15-4d42-80d4-4affae9b950b>
11. SPD-Politiker Stegner und weitere Abgeordnete verteidigen Treffen mit Putin-Vertrauten. URL: <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/spd-abgeordneter-ralf-stegner-kam-mit-putin-vertrauten-bei-geheimtreffen-in-baku-zusammen-a-0b114129-541b-4bc7-837a-5012292f86e5>
12. Trump droht Russland mit Zöllen und Sanktionen. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/usa-donald-trump-droht-russland-mit-zoellen-und-sanktionen-a-fac867c8-936d-432d-af14-ce4f6c17a49a>
13. Trump fordert 30-tägige Feuerpause in der Ukraine. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/ukraine-krieg-donald-trump-fordert-30-taegige-feuerpause-a-c2b07b77-7ee3-40c5-8625-8fa6e4e1c418>
14. Trump postet groteskes KI-Video zur Zukunft des Gazastreifens. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/donald-trump-us-praesident-postet-bizarres-ki-video-a-a41af3a6-518f-4845-80c7-dcbaf3a4b6e9>
15. Trump setzt laut US-Regierungsvertreter Militärhilfen für Ukraine aus. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/donald-trump-setzt-offenbar-us-hilfen-fuer-ukraine-aus-druck-auf-wolodymyr-selenskyj-a-bb8a43f7-65da-4947-a4eb-86c0ccef2ad>
16. Ukraine ist der weltgrößte Waffenimporteur. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/ukraine-ist-der-weltgroesste-waffenimporteur-sipri-studie-zu-ruestungsguetern-a-75840cbe-1f07-4f80-b907-aa1264068350>
17. Ukraine und Russland tauschen Hunderte Gefangene aus. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/ukraine-krieg-kijw-und-russland-tauschen-hunderte-gefangene-aus-a-5d500cc2-d0b3-4d9d-86f2-68d2ec9ea49e>

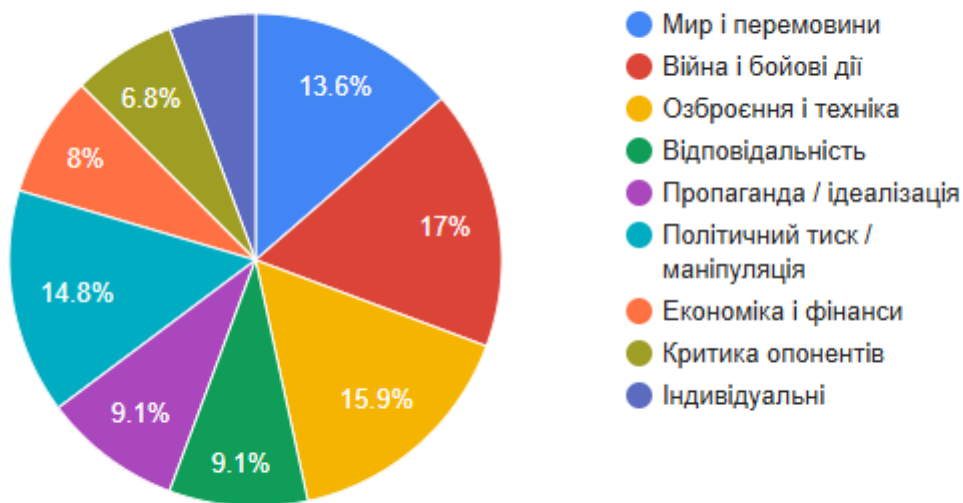
18. USA stoppen laut CIA-Chef Weitergabe von Geheimdienstinformationen an Ukraine. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/ukrainekrieg-usa-stoppen-laut-cia-chef-john-ratcliffe-weitergabe-von-geheimdienstinformationen-an-kyjiw-a-a429b4af-3710-48c6-9deb-983a43cbda2e>
19. US-Regierung führt direkte Gespräche mit Hamas. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/us-regierung-fuehrt-direkte-gespraechе-mit-hamas-a-5d91b16c-6c67-415d-801e-603bff749c0a>
20. Wie Sie jetzt helfen können. URL: <https://www.spiegel.de/familie/ukraine-wie-sie-jetzt-helfen-und-spenden-koennen-a-006306e6-1446-4c83-81c8-af1adb2cb487>

ДОДАТКИ

Додаток 1

Діаграма

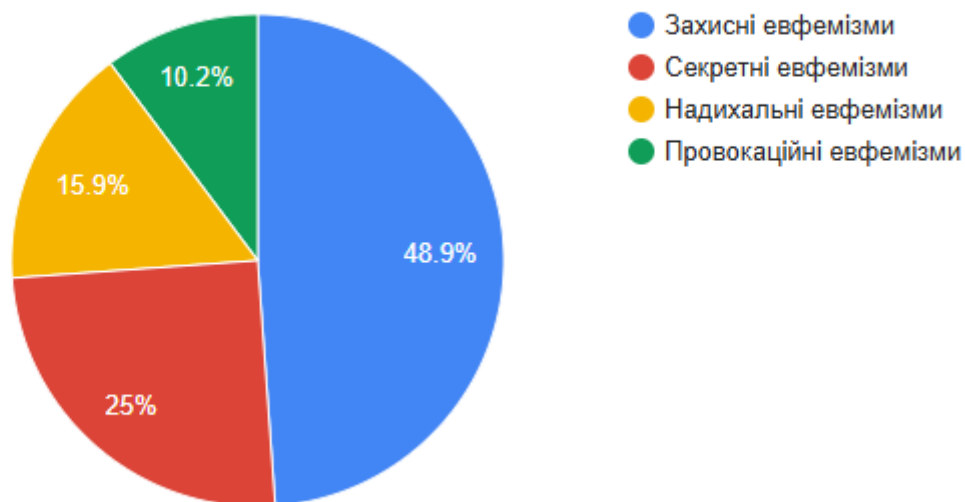
Кількісний аналіз вживання евфемізмів за смисловими групами

Додаток 2

Діаграма

Типологія виявлених евфемізмів в публіцистичних текстах військової тематики за прагматичною метою та функціональним навантаженням у контексті.

Додаток 3

Словник

Словник проаналізованих евфемізмів

1. «Wahlgeschenke» – «передвиборчі подарунки» (завуальований спосіб сказати про популістські витрати перед виборами).

2. **«KleiKo»** – «мала коаліція» (зменшувальна форма від **«Große Koalition»**, використовується, щоб знецінити урядову коаліцію).
3. **«geflossentlich ausgeblendet»** – «навмисно ігнорувала» (ввічливий спосіб звинуватити когось у нехтуванні проблемою).
4. **«Blind Subventionen verteilt»** – «розподіляти субсидії всліпу» (підкреслює безсистемність без прямого звинувачення).
5. **«Die Union hat jede Reformdebatte verhindert und lächerlich gemacht»** – «Союз блокував будь-які дискусії про реформи і робив їх смішними» (натяк на навмисне саботування без прямого звинувачення).
6. **«Geflossentlich den großen Mehrbedarf ausgeblendet»** – «намірилися не помічати значну потребу» (дипломатичний спосіб звинуватити у недбалості).
7. **«amerikanische Leben auf dem Spiel stehen»** – «американські життя під загрозою» (м'якший вираз, що приховує реальну небезпеку для громадян).
8. **«Konsultiert worden»** – «було проконсультовано» (натяк на формальний обмін думками, але не повноцінну співпрацю).
9. **«eine mögliche umfassendere Vereinbarung»** – «можлива ширша угода» (непрямий натяк на потенційне перемир'я або припинення конфлікту).
10. **«Noch sei keine Einigung erzielt worden»** – «ще не досягнуто згоди» (може означати, що переговори ускладнені, але без негативного забарвлення).
11. **«Verteidigungsminister verkündete»** – «міністр оборони оголосив» (м'якший спосіб сказати про жорстку політику військової окупації).
12. **«nicht zu Stabilität oder Ruhe führen werde»** – «не приведе до стабільності чи спокою» (дипломатичний спосіб попередити про можливі негативні наслідки).
13. **«Gefährliche Eskalation»** – «небезпечна ескалація» (приховує суть військових дій, подаючи їх як щось неконкретне).

14. **«UNO-Angaben zufolge haben seitdem Zehntausende Menschen ihre Häuser verlassen»** – «за даними ООН, десятки тисяч людей покинули свої домівки» (евфемізм для слова «біженці» або «вигнані з дівок»).
15. **«setzt seine Offensive fort»** – «продовжує наступальну операцію» (евфемізм для військових дій, що можуть включати атаки та бойові операції).
16. **«ein Mann wurde erschossen»** – «чоловіка застрелили» (уникнення активного стану речення, щоб не вказувати прямо, хто саме вчинив дію).
17. **«größte Militäroffensive»** – «найбільша військова операція» (евфемізм для війни чи бойових дій).
18. **«Flüchtlingslager»** – «табір біженців» (евфемізм, який уникає слів «депортація» або «вигнання»).
19. **«völliges Versagen»** – «повний провал» (офіційний спосіб визнати помилку, не вдаючись до конкретних наслідків).
20. **«überrannt worden»** – «було захоплено» (евфемізм, що приховує деталі бойових дій і втрати).
21. **«wir hätten uns solch ein Szenario nicht vorstellen können»** – «ми не могли уявити собі такий сценарій» (спосіб виправдати прорахунки).
22. **«die volle Verantwortung übernehmen»** – «взяти на себе повну відповідальність» (формальне визнання провини без конкретних наслідків).
23. **«Riviera des Nahen Ostens»** – «Рив'єра Близького Сходу» (евфемізм для радикальної перебудови регіону після конфлікту).
24. **«keine Tunnel mehr, keine Angst»** – «більше жодних тунелів, жодного страху» (пропагандистський евфемізм, що натякає на контроль території).
25. **«goldene Zukunft, ein brandneues Leben»** – «золоте майбутнє, абсолютно нове життя» (пропагандистський евфемізм, що приховує насильницьке переселення).

26. **«Angriffskrieg»** – *«наступальна війна»* (використання цього терміна може мати політичне забарвлення, щоб підкреслити агресію).
27. **«Rüstungsgüter»** – *«засоби оборони»* (завуальований спосіб сказати про зброю).
28. **«Verteidigung gegen den Angriffskrieg»** – *«оборона від наступальної війни»* (використання слова «оборона» створює образ вимушених дій).
29. **«Militärhilfen»** – *«військова допомога»* (евфемізм для постачання зброї та військової техніки).
30. **«radikale Kehrtwende in der Ukrainepolitik»** – *«радикальна зміна курсу щодо України»* (м'якший вираз для зміни політичної підтримки, що може включати припинення допомоги).
31. **«zu Friedensverhandlungen gezwungen werden»** – *«змусити до мирних переговорів»* (натяк на примусовий характер переговорів, але без прямого визнання тиску).
32. **«Strafmaßnahmen gegen Russland»** – *«каральні заходи проти Росії»* (евфемізм для санкцій, які мають економічний чи фінансовий тиск).
33. **«bis ein Waffenstillstand und ein Friedensabkommen erreicht seien»** – *«доки не буде досягнуто перемир'я та мирної угоди»* (евфемізм для умовного припинення війни без гарантій її завершення).
34. **«Russische Luftwaffe setzte dabei 67 Raketen und Marschflugkörper sowie 194 Drohnen ein»** – *«Російська авіація застосувала 67 ракет, крилатих ракет та 194 дрони»* (нейтральний спосіб повідомити про ракетні удари, без деталізації руйнувань).
35. **«Widersprüchliche Berichte»** – *«суперечливі повідомлення»* (евфемізм для плутанини або відсутності чіткої інформації).
36. **«Das Ausmaß der US-Entscheidung ist derzeit unklar»** – *«масштаби рішення США поки що неясні»* (евфемізм для приховування деталей або невизначеності).

37. **«Pause an der militärischen und der Geheimdienstfront»** – *«пауза у військовій та розвідувальній співпраці»* (евфемізм для припинення підтримки, але без офіційного розриву).
38. **«Aggression zurückzudrängen»** – *«відтіснити агресію»* (дипломатичний спосіб говорити про військові дії, не вживаючи слово «війна»).
39. **«Selenskyj ihm inzwischen in einem Brief seine Bereitschaft zugesichert habe»** – *«Зеленський запевнив його в листі про свою готовність»* (м'який спосіб представити дипломатичний тиск як добровільне рішення).
40. **«Sondervermögen für die Verteidigung»** – *«спеціальний фонд для оборони»* (евфемізм для збільшення військового бюджету без використання слова «заборгованість» або «додаткові витрати»).
41. **«Steigerung der Verteidigungsausgaben»** – *«збільшення оборонних витрат»* (м'яке формулювання для підвищення військового бюджету).
42. **«Förderung von Rüstungstechnologien»** – *«підтримка оборонних технологій»* (евфемізм для розробки нових видів зброї).
43. **«technische Entwicklung von Verteidigungstechnik»** – *«технічний розвиток оборонних технологій»* (евфемізм для створення сучасної зброї та військових систем).
44. **«souveräne innereuropäische Beschaffung»** – *«суверенні внутрішньоєвропейські закупівлі»* (евфемізм для зменшення залежності від США у військовій сфері).
45. **«Umschichtungen im Haushalt»** – *«перерозподіл бюджету»* (евфемізм для скорочення фінансування інших сфер на користь армії).
46. **«Trump habe deutlich gemacht, dass er Frieden anstrebe»** – *«Трам্প чітко дав зрозуміти, що прагне миру»* (евфемізм для тиску на Україну щодо переговорів із Росією).
47. **«nicht um einen dauerhaften Stopp der Hilfe, sondern um eine Unterbrechung»** – *«йдеться не про остаточне припинення допомоги, а про тимчасове призупинення»* (евфемізм для можливого остаточного відмовлення від допомоги в майбутньому).

- 48. «das Kyjiwer Regime in Richtung eines Friedensprozesses bewegen»** – «спонукати київський режим до мирного процесу» (політичний евфемізм для примусу до переговорів).
- 49. «Amerika wird sich das nicht mehr lange gefallen lassen!»** – «Америка це більше не терпітиме!» (завуальована погроза зміни політики щодо України).
- 50. «Menschen, die auf der Flucht vor den russischen Truppen sind»** – «люди, які тікають від російських військ» (евфемізм для слова «біженці», що пом'якшує драматизм ситуації).
- 51. «Sachspenden seien zwar gut gemeint»** – «матеріальні пожертви, хоча й мають добрі наміри» (м'яка критика надмірної кількості непотрібних пожертв).
- 52. «Prunk und Gold»** – «пишність і золото» (евфемізм для надмірної розкоші або кітчу).
- 53. «mimt den Alleinherrscher der USA»** – «імітує єдиновладного правителя США» (евфемізм для політичного стилю, що нагадує автократію).
- 54. «versammelt eine treue Gefolgschaft hinter sich»** – «збирає навколо себе вірних прихильників» (евфемізм для культу особистості).
- 55. «als unrühmlicher Auftritt des US-Präsidenten in Erinnerung bleiben»** – «залишиться в пам'яті як невдалий виступ президента США» (евфемізм для дипломатичного скандалу).
- 56. «Raum schaffen für Gespräche»** – «створити простір для переговорів» (Завуальоване вираження бажання призупинити бойові дії без визнання слабкості чи поступок; звучить миролюбно, приховуючи політичні розрахунки).
- 57. «gerechter und dauerhafter Frieden»** – «справедливий і стійкий мир» (Ідеалізоване вираження, яке заміняє конкретні політичні поступки або компроміси, необхідні для припинення конфлікту).

- 58. «massive Hilfe für die Ukraine»** – *«масштабна допомога для України»*
(Пом'якшене вираження, за яким може приховуватися постачання зброї та іншого військового оснащення).
- 59. «liegt der Ball bei Putin»** – *«відповідальність тепер на Путіні»*
(Метафоричний евфемізм, що означає «відповідальність тепер на ньому», але звучить м'яко і спортивно, без прямого обвинувачення).
- 60. «die Kommunikation zur Lieferung von Waffensystemen deutlich reduzieren»** – *«суттєво зменшити комунікацію щодо постачання озброєння»*
(Евфемізм, що приховує політичне рішення запровадити секретність, зменшити прозорість).
- 61. «militärische Vorteile verweigern»** – *«позбавити військових переваг»*
(Використовується для виправдання приховування даних, нібито для того, щоб не допомогти ворогу).
- 62. «strategische Ambiguität herstellen»** – *«створити стратегічну неоднозначність»*
(Завуальований спосіб сказати, що хочуть заплутати ворога (і можливо — громадськість), не розкриваючи намірів).
- 63. «Koalition der Willigen»** – *«коаліція охочих»*
(Евфемізм, що надає позитивного відтінку групі держав, які діють без узгодження з усіма союзниками).
- 64. «Treffen mit privatem Charakter»** – *«зустріч приватного характеру»*
(Евфемізм, що маскує політичні переговори під особисту подію).
- 65. «Gesprächskontakte aufrechterhalten»** – *«підтримувати контакти для діалогу»*
(М'яке формулювання для виправдання контактів з представниками режиму агресора).
- 66. «wechselseitig nützliche Kenntnisse und Einschätzungen befördern»** – *«сприяти взаємно корисному обміну знаннями та оцінками»*

(Звучить миролюбно, хоча йдеться про неофіційний обмін політично чутливою інформацією).

67. «nicht im Auftrag öffentlicher Institutionen» – *«не за дорученням державних інституцій»*

(Використовується, щоб уникнути відповідальності, навіть якщо дії мають політичні наслідки).

68. «das Credo der deutschen Außenpolitik ist...» – *«девіз німецької зовнішньої політики полягає в...»*

(Стилістичне прикриття політичної непослідовності або подвійних стандартів).

69. «Tausende von jungen Soldaten sterben wöchentlich» – *«тисячі молодих солдат щотижня гинуть»*

(Згладжує жорстокість війни, замінюючи більш емоційні слова на менш гостре «гинуть»).

70. «wenn meine Dienste benötigt werden» – *«якщо мої послуги знадобляться»*

(Завуальоване самопросування, що дозволяє виглядати скромно, натякаючи при цьому на свою важливість).

71. «Umdeutung der Geschichte» – *«перетлумачення історії»*

(Використано для делегітимації протилежної точки зору, не називаючи її брехливою напряду, що пом'якшує риторичку).

72. «Nähe zu einem Regime zeigen» – *«демонструвати наближеність до режиму»*

(Евфемізм, щоб уникнути слів «співпраця» чи «підтримка режиму», виглядає менш звинувачувально).

73. «Zeichen der Kriegsvorbereitung in Deutschland» – *«ознаки підготовки до війни в Німеччині»*

(Завуальоване формулювання, щоб уникнути прямого звинувачення уряду у милітаризації, і водночас викликати занепокоєння).

- 74. «Verfälschung der Geschichte»** – *«спотворення історії»*
(Політично заряджене формулювання, що дає змогу уникнути прямого обвинувачення в брехні).
- 75. «indirekt dazu beitragen»** – *«непрямо сприяти»*
(М'яке визнання співучасті без прямого звинувачення).
- 76. «strategisch zwingend nötig»** – *«стратегічно вкрай необхідно»*
(Евфемізм, який маскує політичний тиск або вимушеність рішення стратегічною логікою).
- 77. «nicht länger zulassen, dass Russland Energie gegen uns als Waffe einsetzt»** – *«не дозволяти більше Росії використовувати енергію як зброю»*
(Формулювання замінює пряме визнання провини енергетичної політики ЄС у попередній залежності).
- 78. «Sorge vor steigenden Energiepreisen»** – *«побоювання зростання цін на енергію»*
(Пом'якшення загрози соціально-економічної кризи).
- 79. «ein schlechter Deal»** – *«невигідна угода»*
(Евфемізм для політичної поразки чи втрати контролю, що уникає емоційного забарвлення).
- 80. «Take or Pay»-Klauseln** – *«умови “бери або плати”»*
(Бюрократично-нейтральне формулювання, яке маскує фінансовий шантаж або жорсткість контракту).
- 81. «höhere Gewalt»** – *«форс-мажор»*
(Юридичний евфемізм, який дозволяє уникати зобов'язань без відкритого порушення договорів).
- 82. «Abwehrkampf gegen Russland»** – *«оборона проти Росії»*
(Евфемізм, що підкреслює захисний, а не наступальний характер війни).
- 83. «an diesem Austausch mitgewirkt haben»** – *«взяли участь у цьому обміні»*

(Евфемізм для непрозорих дипломатичних або таємних переговорів, що уникає конкретики).

84. «Bilder zeigten junge Männer... teilweise gestützt» – *«на фото видно молодих чоловіків... деяких підтримували»*

(Пом'якшене описання важкого фізичного стану, уникаючи слів на кшталт «інвалідність» або «катування»).

85. «medizinisch und psychologisch betreut» – *«отримують медичну та психологічну допомогу»*

(Евфемізм для потенційної посттравматичної реабілітації або лікування після тортур, що приховує важкість наслідків).

86. «Rückkehrer» – *«повернені»*

(Безособовий евфемізм для тих, хто був у полоні, уникає акценту на поневіряннях).

87. «unter Vermittlung... (der Vereinigten Arabischen Emirate)» – *«за посередництва (Об'єднаних Арабських Еміратів)»*

(Евфемізм для закритої дипломатії або неофіційного каналу переговорів).

88. «Bekundungen» – *«заяви»*

(Евфемізм для пустих обіцянок чи політичного театру, коли насправді дій немає).